

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VORT
KONGE
HUS

1863

Til

1913

VORT KONGEHUS

1863—1913

REDIGERET AF

FRU MIMI CARSTENSEN

MED KUNSTNERISK BISTAND

AF

MALEREN LUPLAU JANSSEN

KØBENHAVN

ERSLEV & HASSELBALCH

MCMXIII

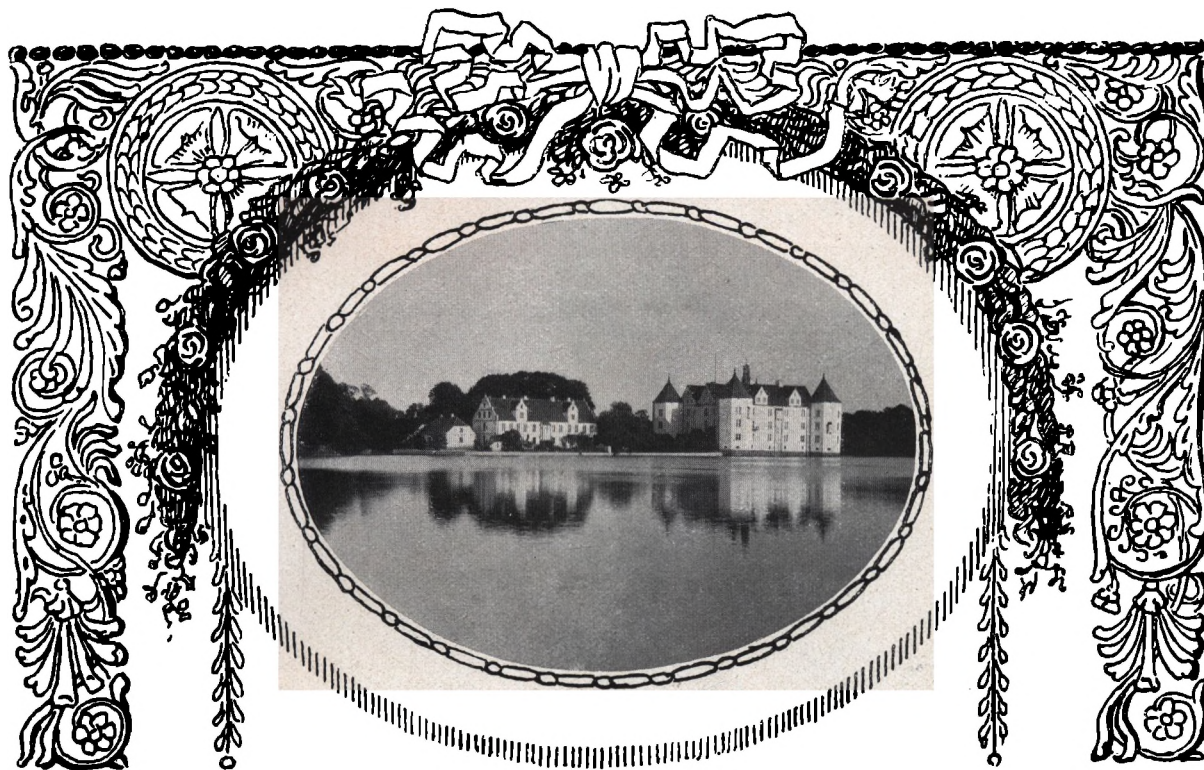
HANS MAJESTÆT

KONG CHRISTIAN DEN TIENDE

ALLERUNDERDANIGST TILEGNET

Handwritten signature

Danmark under den Glücksborgske Slægt.

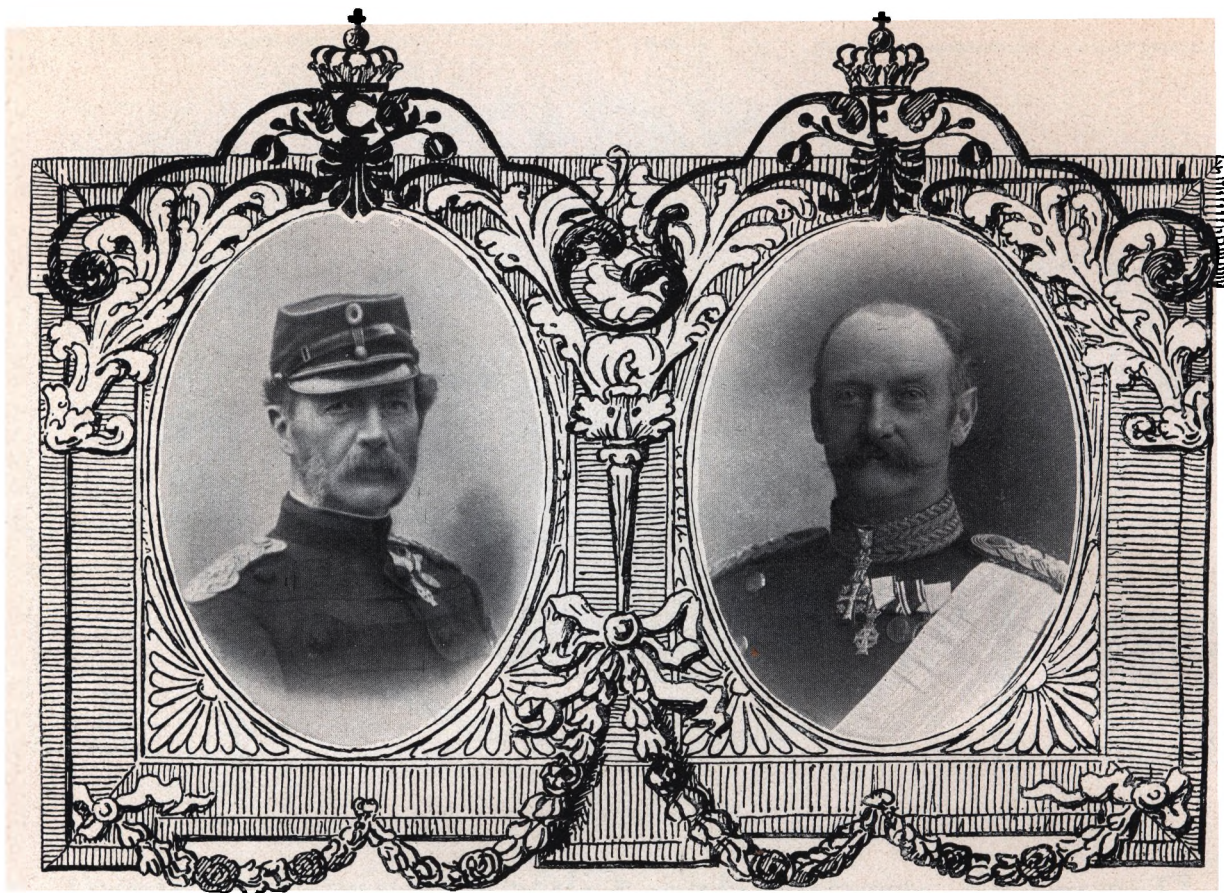
Af Dr. phil. *Johs. Lindbæk.*

DER var Sorg, virkelig Landesorg hos de mange Tusind Mennesker, som 15. Novbr. 1863 stod opstillede foran Kristiansborg Slot for at hilse paa den nye Konge. Man ventede tunge Tider. Den afdøde Konge havde med alle sine Svagheder været et Enhedsmærke. Og desuden, han var den sidste Mand af den gamle Kongestamme, hvis Skæbne i mere end 400 Aar havde været knyttet til Danmarks. Nu skulde man i farlige Tider begynde med en ny Konge og en ny Slægt. Vilde man kunne se op til dem i Tillid og Fortrøstning?

Man burde have set, at begge gav de bedste Løfter for Fremtiden. Kong Christian hørte paa fædrene Side til den yngre Gren af det oldenborgske Hus, men i flere Generationer havde hans Forfædre tjent i preussiske og russiske Hære. Disciplin, Krigsdygtighed og Pligtfølelse havde været Særkende for dem. Men de var fremmede for Slægtens Hjemland. Først 1804 vendte en af dem, Frederik Karl Ludvig, tilbage til Danmark; han følte sig som Dansk, og døde herhjemme.

Det er dog først med hans Søn Prins Vilhelm, at Huset Beck eller, som det kaldtes efter 1825, Glücksborg, atter kom til at spille en Rolle i Danmark. Men denne første Repræsentant for Slægten havde til Gengæld fremragende Egenskaber. Han var en strængt konservativ Mand, med stærk Afsky for alt, hvad der kunde smage af „Jakobinisme“, en pligtro og dygtig Officer som sine Forfædre. Men tillige havde han meget mere politisk Indsigt end Kongen. Baade 1812 og 1813 raadede han indtrængende denne til at skifte System og gaa over til Napoleons Fjender, men hans Raad blev ikke fulgt. Sin Indflydelse hos Kongen bevarede han imidlertid. Det Baand, der bandt ham til denne, var blevet stærkere, ved at han havde ægtet Dronningens yngste Søster Louise Caroline. Hun var Datter af den bekendte Landgreve Karl af Hessen. Ligesom denne blev Prins Vilhelm nær knyttet til Byen Slesvig og i det hele til

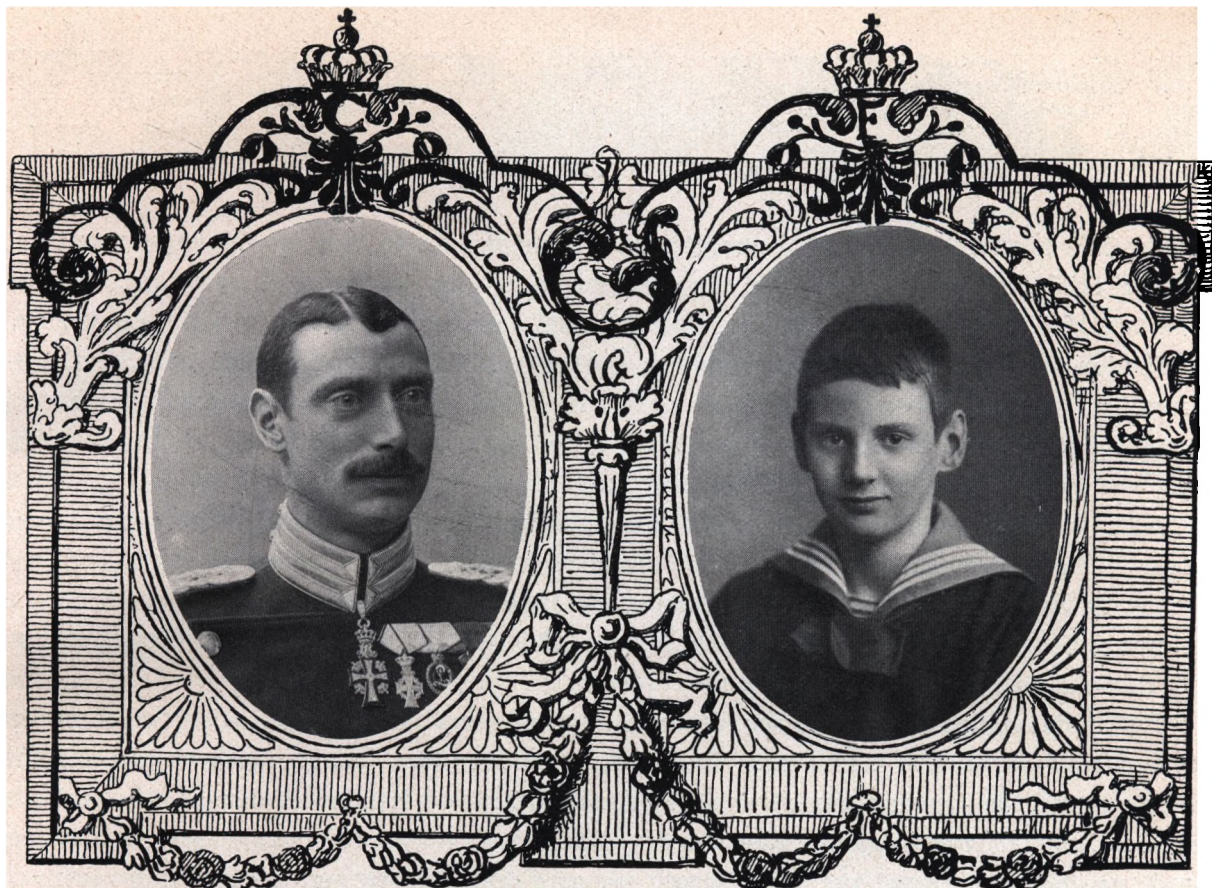
Monarkiets tyske Dele. Det var endnu den Tid, da Danske og Tyske kunde leve fredeligt sammen i samme Land. Selve København havde lige til 1848 en stor og indflydelsesrig Koloni af tyske Embedsmænd, som forstod og interesserede sig for det danske Aandsliv. Den nulevende Slægt i Danmark forstaar i Reglen ikke helt, hvor meget der gik tabt, da Baandet blev klippet over, syd for Flensborg forstaar man det slet ikke.

I Prins Vilhelms og hans Hustrus Ægteskab fødtes 10 Børn, der blev opdraget kærligt, men strengt, Dannelsesgrundlaget var og maatte være hovedsagelig tysk; ingen af de 10 aflagde nogensinde helt den tyske Accent. Efter Faderens tidlige Død (1831) tog Kong Frederik sig af Børnene; den ældste Søn Karl blev gift med hans Datter, de andre blev Officerer i dansk Tjeneste. Særlig Kærlighed skal Frederik VI have næret til den senere Kong Christian, og tit udtalte han Ønsket om, at denne var hans Søn.

Den Hustru, som denne valgte sig, Louise af Hessen, hørte til samme Kreds som han selv, dygtige og loyale Tyske i dansk Tjeneste. Hendes Fader, Landgreve Vilhelm af Hessen, var kendt for den udmærkede Disciplin, han holdt i sine Afdelinger. Hans Hustru Prinsesse Charlotte, Christian VIII's Søster, havde stor praktisk Dygtighed. Dronning Louise tog som sin Ægtefælle gode Egenskaber i Arv.

Samme Aar som det unge Pars Giftermaal (1842) kom det store Brud mellem Danske og Tyske, faa Aar efter Bruddet indenfor Kongeslægten. Ængstet ved den stigende Gæring i Hertugdømmerne udstedte Christian VIII (1846) det aabne Brev, der erklærede, at Slesvig og i al Fald en Del af Holsten havde samme Arvefølge som Kongeriget, og at man vilde bestræbe sig for, at ogsaa Resten af Holsten skulde kunne nedarves paa samme Maade. — I Hovedsagen havde det aabne Brev vistnok Ret, men Begrundelsen var svag. Nu kan man ikke undre sig over, at baade de augustenburgske og næsten alle de glücksborgske Prinser protesterede. De var opdraget til at betragte det som en Selvfølge, at Slesvig og Holsten hørte sammen og

havde fælles Arvefølge; de maatte tro, at det aabne Brev berøvede dem deres Arveret. Men fra Danmark skilte de sig ved denne Protest, og skarpere endnu blev Skellet, da Oprøret to Aar senere brød ud. Da stod baade Augustenborgerne og de fleste af Glücksborgerne paa Slesvigholstenernes Side.

Den eneste Undtagelse var Prins Christian. Hans Pligtfølelse var stærkere end Troen paa Slægtens Rettigheder. Han protesterede ikke, men deltog to Aar senere i Krigen paa dansk Side. Det var vel det, der mere end noget andet bidrog til at bane ham Vejen til Tronen. 1853 blev han Tronfølger.

Meget kendte man alligevel ikke til Prinsen i Frederik VII's Tid. Han stod sig ikke videre godt med Hoffet, særlig ikke med Grevinde Danner. Helstatsmændene, deriblandt Godsejerne, saa' derimod med store Forhaabninger hen til det unge Hof. Og rundt i Evropa nød dette en ganske anden Tillid end det gamle; endnu førend Prins Christian besteg Tronen, blev hans Datter gift med Englands Tronfølger og hans Søn Konge i Grækenland.

Flertallet i Landet troede imidlertid, at Christian IX ikke havde det rigtige danske Sindelag. For saa vidt med Rette. Han forstod Betydningen af, at man ikke opgav Forbindelsen med Monarkiets tyske Dele, han indsaa, at Novemberforfatningen kunde blive et farligt Vaaben i vore Fjenders Hænder. Han vægrede sig da ved at underskrive den og viste derved det samme sunde politiske Blik, som havde udmærket hans Fader. Men Folkestemningen var forblindet og tvang ham til at underskrive. Hvor store Ulykker der fulgte deraf, ved vi alle.

Vi fik Krigen og blev slaede, det kunde ikke være andet. Da saa Londonerkonferencen gjorde det muligt for os at bevare hele eller det meste af det danske Nordslesvig, da havde hverken Kongen eller hans Førsteminister den klare Forstaaelse af, at nu gjaldt det om at gribe til i Tide. Kongen elskede „Sliens stille Strømme“, ved hvis Bredder han var født og opdraget; han haabede, at England og Rusland tilsidst vilde hjælpe ham til at bevare hans Fødested. Han

kan ikke frikendes for sin Del af Ansvaret for, at vi mistede hele Slesvig. Hovedansvaret kan dog ikke tillægges ham, det fordeler sig paa mange, paa en kortsynet Styrelse gennem Aarhundreder. Og Kong Christian nærrede altid en varm Interesse for vore fraskilte Landsmænd.

Freden var sluttet. Danmark indskrænket til en lille Stat, indeklemt fra alle Sider, med en stor og farlig Stormagt som nærmeste Nabo mod Syd. Mange var der, som efter Freden spurgte sig selv, om Landet kunde have Udsigt til at bestaa som Stat. Der forelaa store Opgaver; var Folket i Stand til at løse dem?

Naar vi nu ser tilbage paa den glücksborgske Stammes halve Aarhundrede, maa vi sige, at som Helhed bliver Billedet lyst. Der er i det store og det smaa udført et dygtigt og godt Arbejde, og Danmark har med al Ære hævdet sin Plads i Nationernes Række. Det gælder om Næringsvejenes Udvikling, om Bestræbelserne for at hæve de lavere Samfundsklasser, om en sund Demokratisering af Folk og Stat.

En af de vigtigste Opgaver var at nyttiggøre de store jyske Heder. Intet eller næsten intet var gjort før 1863. Men i rette Tid fandt man den rette Mand. Dalgas var den første der sejrede over Lyngens „onde Princip“. Hans Storhed var fremfor alt den, at han forstod at vinde Befolkningen. Han begyndte ikke som de tidligere med kostbare Plantager, som mødtes med Mistro; nej, han lærte Bønderne, at de kunde forbedre deres Vilkaar ved at vande deres Enge og skaffe dem Mergel; naar han derved havde vundet deres Tillid, kunde han gøre dem begribeligt, at det var af Vigtighed at „gøre Jylland laaddent“ ved at plante. Opgaven er nu i det væsentlige løst, — til lige megen Ære for Dalgas og de flittige Husmænd, der har forvandlet Lyngen til Agerland. Og det er kun den mest forstokkede Romantik, der kan sørge over, at Heden er ved at forsvinde.

Hededyrkningen skaffede nyt Land, men det var dog mere en Anvisning paa Fremtiden end en Indtægtskilde for Nutiden. Et andet Spørgsmaal var det, om Danmarks Landmænd i det hele kunde følge med Tiden. De havde haft en Række gode Aar, efter at den engelske Korntold var bleven hævet (1846). Salget af dansk Korn havde skaffet mange Penge til Landet. Men nu kom farlige Konkurrenter, Rusland og Nordamerika, og mod dem kunde man ikke holde Stand. Det vidner da stærkt om vore Landmænds Dygtighed, at de i 70erne med kort Varsel kunde slaa om til helt nye Produktionsmaader. Det blev i første Linje Mejeridrift, de lagde sig efter; det danske Smør blev Nr. 1 paa Verdensmarkedet. Svineslagteriet skaffede en ny Indtægtskilde, Æggeproduktionen en tredje. I de senere Aar er Udførselen af Kød bleven meget indbringende.

Landbrugets Fremskridt har bragt store Rigdomme til Landet. Bondestanden bor bedre, lever bedre, kan bedre naa frem til at faa Del i Kulturens Goder end dens Forfædre. Det er betegnende, at nogle italienske Journalister, der havde besøgt danske Bondegaaarde, bad, om de nu ikke maatte se nogle rigtige Bønder, for saa fint kunde Bønder jo ikke have det.

Det største ved dette Kæmpfremskridt er imidlertid, at det har hævet hele Landbefolkningen. Ved Andelstanken, der ikke er født i Danmark, men bedre gennemført her end andetsteds, har det været muligt at skaffe ogsaa Husmanden højere Priser for hans Svin og Mælk. Hungeren efter Jord er karakteristisk for de sidste Aartier, den ene Herregaard efter den anden udstykkes til Husmandslodder, Politikerne tænker paa Udveje til at drive Udstykningen endnu videre.

Landbruget er vor vigtigste Indtægtskilde, Udnyttelsen af de Vande, der omgiver os paa alle Sider, burde ogsaa være af stor Betydning. Ogsaa her er der da sket store Fremskridt. 1863 var endnu en stor Del af Søfarten, baade den indenrigske og udenrigske, paa fremmede Hænder. Det engelske og det tyske Flag beherskede vore Farvande, medens baade København og Provinsbyerne økonomisk set var helt afhængige af Hamburg. Det var Tietgen, der fik dette Forhold forandret. Hans forenede Dampskibsselskab erobrede den indenrigske Handel tilbage og begyndte igen at vise det danske Flag paa Middelhavet og Verdenshavene. Senere har det østasiatiske Kompagni genoplivet Minderne fra det ostindiske Kompagnis store Dage. Nye Muligheder aabner sig i Vestindien; en rigtig Følelse for Nationens Værdighed hindrede i sidste Øjeblik Salget af Øerne, og Panamakanalen kan maaske endnu en Gang kaste Rigdommens Glans over St. Thomas. Men indtager vor Skibsfart en ganske smuk Stilling, kan det ikke nægtes, at vi maatte kunne udnytte Fiskerigdommen i vore Farvande bedre.

Ogsaa i Industrien hævder vi, en smuk Plads under Forhold, der ofte er mere end vanskelige, omgivet af Lande, der har baade Raastoffer og naturlig Drivkraft samt lavere Arbejdsløn. Nogle af vore Industriegrene har europæisk Berømmelse. Og Storstaden København. Kæmpehovedet paa Dværgkroppen, har kunnet hævde sig trods haard Konkurrence.

Vore Næringsveje har saaledes udviklet sig paa et sundt og naturligt Grundlag; de har kunnet give den voksende Befolkning Brødet. Store Rigdomme kan de dog ikke yde, Danmark er intet Land for Millionærer,

„men da har i Rigdom vi drevet det vidt,
naar faa har for meget og færre for lidt“.

Det bedste ved den stigende Velstand har været, at den er kommet saa mange til Gode. Københavns Arbejderbefolkning var før 1863 baade uvidende og raa, den levede under de usundeste Vilkaar, de sletteste Boligforhold. Hovedstaden er blevet en helt anden By, hvor Sundhedsforholdene staar forholdsvis højt. Den uundgaaelige „Pøbel“ er nu meget faatallig og trængt tilbage til faa Kvarterer. De fleste Arbejdere har takket være de bedre Tider og deres egne Lønkampe kunnet hæve sig op til Middelstandskaar. I de mest bevægede politiske Kampaar kunde Christian IX uden at blive forulæmpet gaa igennem Arbejderkvartererne. Og under den store Lockout 1899, da 40,000 Mand gik ledige i mange Maaneder, var der ingen Forstyrrelse af Roligheden. I hvilken anden Storstad havde det været muligt?

Hvem nægter, at der er meget tilbage at gøre? Men det skal siges til vor Ære, at vi har ikke alene talt om Nøden, men gjort ærlige Forsøg paa at lindre den. Der er ikke mange Lande, hvor de humane Bestræbelser er saa stærke, Humaniteten saa indgroet i Folkebevidstheden. Vi har en stor privat Velgørenhed, Hjælpekasser, Menighedsplejer; vi har taget Kampen op med Tuberkulosen, drager Omsorg for de forsømte Børn, der oprettes Legater og Stiftelser i Mængde. Der kan være en god Del Humbug i de mange „Dage“, vi efterhaanden velsignes med, der kan i Velgørenheden være en hel Del Øllebrødsbarmhertighed — en af vore Skødesynder —, men der er mest Hjærtelag.

Vor Kongefamilie har paa den smukkeste Maade holdt sig i Spidsen for Velgørenheden. Det er vel kendt, hvor mange Stiftelser Dronning Louise fik oprettet, og Slægten er fulgt i hendes Fodspor. Det er sjældent, at nogen nødlidende er gaaet bort uden at blive bønhørt.

„Men vi vil ikke have Barmhjærtighed, men Retfærdighed“, siges det ofte; skarpere udtrykt: „Barmhjærtigheden er Retfærdighedens Fjende“. Det er ikke rigtigt. Vort Land kan bevise, at begge Dele godt kan forenes. Der var Retfærdighedsfølelse hos de unge radikale Studenter, der ønskede at spare Menigmand for de dyre Sagførere, og derfor stiftedes Studenter-samfundets Retshjælp, en af de nyttigste Institutioner i Landet og absolut selvstændig tænkt. Det er Retfærdighed, der har dikteret de Love, der gav Kvinden nogenlunde retslig Ligestillethed med Manden, som uden Modstand har skaffet Kvinderne kommunal Valgret og nu kommer til at skaffe dem den politiske. Det er Barmhjærtighed og Retfærdighed sammen, der har virket til den store sociale Lovgivning, som er den største Adkomst til Ros for vor Rigsdag.

Da vi efter den mangeaarige Visnepolitik for Alvor begyndte at reformere, blev den første betydelige Lov den om Alderdomsforsørgelse (1891). Den var ikke og er fremdeles ikke nogen ideel Lov trods alle Forbedringer. Alligevel gaar den i den rigtige Retning; de værdige trængende er skilt ud fra de uværdige; og det er ikke længere nogen Skam at være fattig. Mange Steder i Landet har den virket til, at Fattiggaardene er forsvundne. Og det er med berettiget Stolthed, at København kan vise Fremmede sine Alderdomshjem.

Sygekasseloven Aaret efter (1892) var en meget bedre og sundere Lov og har kun haft gode Virkninger. Sunde og nyttige er ogsaa de forskellige Ulykkesforsikringslove. Det betyder nu ikke mere den rene Elendighed, naar Familieforsørgeren kommer til Skade.

Man er stadig gaet videre i samme Retning, og det maa fremhæves som en smuk Side ved vort politiske Liv, at alle Partier i Grunden her har været enige i det væsentlige. Vort konservative Parti har ikke den stive Karakter som i andre Lande. — Ved Loven om Arbejdsløshedskasser har man taget fat paa et af Tidens vanskeligste Spørgsmaal. En meget vigtig Lov er den Enkelov, der blev vedtaget i dette Foraar. Men vi maa videre endnu. Lovgivningen maa f. Ex. paa en virksom Maade tage sig af de mange forladte Hustruer, der er nogle af de mest beklagelsesværdige Mennesker i vort Land.

Der er over alle disse Love et dybt humant Præg. Men vi har ogsaa rent humane Love af stor Rækkevidde. Kort efter Krigen fik vi en ny Straffelov, der afskaffede de gamle barbariske Straffemetoder. Dertil svarer den militære Straffelov fra 1880, et af de faa Resultater, man naaede i den store Kamptid, men som dog nu i højeste Grad trænger til en Afløser. Efter 1901 gennemførtes den Lov, som gjerne kaldtes Prygleloven efter en meget uheldig Bestemmelse i den, men ved Siden deraf indeholdt store Fremskridt. Det vigtigste var, at der blev indført betingede Straffedomme. Den Mand, der havde begaaet et Fejltrin, maaske drevet af den haardeste Nød, behøver nu ikke derfor at blive stødt ned i Forbrydernes Klasse. Den humanere Tankegang har ogsaa givet sig Udslag i, at Dødsstraffen faktisk er bleven afskaffet.

Det danske Folk er i de 50 Aar bleven mere velstaaende. Men Velstand uden Kundskaber er ikke meget værd. Vi har da ogsaa ivrigt arbejdet paa at sprede Viden ud i de brede Lag. Tanken om Folkehøjskolen, som Grundtvig fostrede, Kristen Kold og Mændene i Rødding førte ud i Livet, er bleven virkeliggjort; Højskolerne har mere end noget andet bidraget til at højne den store Landbobefolknings Interesser og dens Krav til sig selv. Hvor Højskolebevægelsen er stærk, staar ogsaa Landbruget højt. Man kan tilføje, at der ikke er noget, der mere har bidraget til at bevare Sønderjydernes Danskhed; de Efterligninger, som

Tyskerne har forsøgt, er den største Kompliment, de kunde give de danske Højskoler.

Byarbejdernes aandelige Standpunkt er paa samme Tid hævet, bl. a. gennem den Arbejderundervisning, som Studentersamfundet først begyndte. Over hele Landet er der en Kundskabs-tørst, der tit er vanskelig at tilfredsstille.

Skønhedssansen og historisk Sans er bleven vakt. Vi ser nu efter Nyrops Raadhus med Gru paa de Huse, som man endnu i 70erne og 80erne fandt smukke. Langt ned i Befolkningen begynder man at forstaa den simple Sandhed, at det er ligesaa billigt at bygge smukt som stygt. — Med den historiske Sans var det endnu 1863 smaat nok. Men Sansen er nu bleven vakt. Vi værner med Pietet om, hvad Fædrene har efterladt os, selv om vi tit maa sørge over, at vi kunde have haft saa meget mere tilbage.

Men med Oplysningen steg ogsaa Selvfølelsen hos Folkets brede Lag. Det vilde regere sig selv. Kommunalforfatningerne fra Christian IX's første Aar gav Vaaben i Hænde, og snart lærte man at bruge dem. Nu styrer Demokratiet baade i By og Land. Kommunallovene havde endnu for faa Aar siden bevaret et unaturligt Skel mellem velstillede og mindre velstillede, men 1908 blev „Skellet slettet, ikke flyttet“. Kommunerne ledes til Fordel for de Smaa i Samfundet, og mere og mere søger Styrelsen at gribe ind i de sociale Forhold.

Men Demokratiet vilde ikke nøjes med Kommunerne, det fordrede Ledelsen af selve Staten. Bønderne erklærede efter 1870, at det var urimeligt, at Staten skulde styres af de forholdsvis faatallige Godsejere, der i Landets Økonomi betyder lidet, og af sine egne Embedsmænd. Venstre rejste da Kampen om Parlamentarismen, den Kamp, der førtes mere end 30 Aar (til 1901). Nu forstaa man ikke, og Højre maaske mindst, at det saa længe holdt stædigt fast ved Magten, at det ikke opgav den i 1884, da ikke alene Landet, men ogsaa en stor Del af Bybefolkningen bestemt udtalte sig mod Regeringen, ikke en Gang i 1894, da Forliget gav Mulighed for en hæderlig Retraite. Ved at holde fast endnu i 7 Aar ødelagde Højre for en lang Aarrække sine egne Muligheder som Regeringsparti, det udsatte Forsvarssagen for Fare ved at tage den som sin Partisag, det udsatte endelig ogsaa Kongens Stilling.

Christian IX holdt med den Trofasthed, der var et Særkende for ham og hans Slægt, fast ved de Mænd, han engang havde vist Tillid. Men det kan ikke nægtes, at Forholdet mellem ham og en Del af hans Folk i en Aarrække var kølnet. Det blev sagt med god Grund, at hvis Kongen havde lært Landet bedre at kende, vilde han have forstaaet, at det Parti, der stræbte efter Magten, ingenlunde var farlige Samfundsomstyrtere, men ligesaa loyalt som Højre.

Dersom saaledes Christian IX's Fastholden ved Højreministeriet vakte Misstemning hos en stor Del af Befolkningen, saa anerkendte alle den smukke Maade, hvorpaa Kongen repræsenterede os overfor Udlandet. Vi havde under Frederik VII saa at sige ikke haft noget Hof, de evropæiske Fyrstehuse holdt sig tilbage fra et Kongehus, hvor Grevinde Danner styrede. Utvivlsomt har dette Forhold i høj Grad skadet os overfor Udlandet. Det blev strax anderledes under Christian IX. I Evropa havde man den største Respekt for det smukke Familieliv ved vort Hof. Kongens næstældste Datter blev gift med Storfyrsttronfølgeren, hans ældste Søn med Karl XV's eneste Datter. Fredensborg blev et Midtpunkt for Fyrstehusene, og i Slottets Glanstid i 80'erne fulgte man rundt om med Interesse, hvad der foregik der. I Tyskland dannede der sig Sagn om, at Verden styredes fra Fredensborg, af „Evropas Bedsteforældre“. Det turde være sikkert, at dette er aldeles urigtigt. Naar særlig Kejser Alexander III kom saa ofte

og var saa længe i Danmark, saa var Grunden den meget naturlige, at han her kunde føle sig mere som Menneske, og være noget tryggere for de Attentater, der stadig har formørket det russiske Fyrstehus's Tilværelse. — Efter Zarens Død viste hans Enke og hendes Søster, Dronning Alexandra da ogsaa, at det ikke var Politik, men Kærlighed til Hjemmet og Fædrelandet, der stadig drog dem tilbage.

1863 havde Christian IX været en af de faa Mænd i Landet, der saa' klart paa de politiske Forhold og ønskede at vise Forsigtighed. Det samme Klarsyn viste han 1870 under den fransk—tyske Krig. Der var franske Udsendinge i København, Folkestemningen ønskede utvivlsomt en Tilslutning til Frankrig, men Kongen og Regeringen tabte ikke Hovedet, og Udfaldet viste, at de havde set rigtigt. Ingen véd, hvorledes det vilde være gaaet Danmark i modsat Fald, eller rettere sagt, vi véd det kun altfor godt. — Den samme Tilbageholdenhed har Danmark vist senere i de udenlandske Forhold; vi er for smaa til at turde drive Udenrigspolitik og ønsker kun at bevare et korrekt og venskabeligt Forhold til alle Magter.

Paa ét Punkt var Christian IX's Regering af afgørende Betydning. Der havde paa Island længe været stor Misfornøjelse med, at dér fremdeles herskede Enevælde, medens Kongeriget forlængst havde en fri Forfatning. Men 1874, tusind Aar efter at Islands Bebyggelse var begyndt, besøgte Kong Christian den fjærne Besiddelse. Han var den første Konge, der havde været der, hans Besøg blev hilst med stor Glæde og gav Anledning til, at Stridspunkterne væsentlig blev løst. Island fik da den Forfatning, som det endnu lever under; det har efter den Tid styret sig selv, og enhver véd, at de 39 Aar, der er gaaet siden, betyder en umaadelig Udvikling af Landets Hjælpkilder og Næringsveje. 1903 blev Selvstyret yderligere udvidet. Paa andre Maader har vi ogsaa vist vor Interesse for den nordlige Besiddelse, det maa ikke glemmes, at det var danske Mænd, der for Alvor begyndte Kampen mod Islands store Svøbe, Spedalskheden. Alligevel er der god Grund til den gamle Klage over, at man i Danmark kender altfor lidt til Island.

Christian IX havde den Glæde at se, at Folket med varm Sympati tog Del i de Begivenheder, der vedrørte ham og hans Slægt personligt. Det gjaldt saaledes ved Kronprinsens Bryllup 1869, hvor man med Begejstring hilste hans Brud, Prinsessen fra Broderlandet. Det samme var Tilfældet i 1888 ved hans Regeringsjubilæum, og i høj Grad ved hans Guldbryllup 1892. Og Folket delte hans Sorg over Dronning Louises Død 1897.

Kongen overlevede hende i 9 Aar og kunde glæde sig ved en stadig stigende Popularitet. Han fik endnu 1905 den Glæde at sende sin Sønnesøn som Konge til Norge. Vi véd, at dette Valg vakte Misstemning i Sverige, men tillige, at hvilke Fejl der saa end kan være begaaet, saa optraadte det danske Kongehus fuldt loyalt.

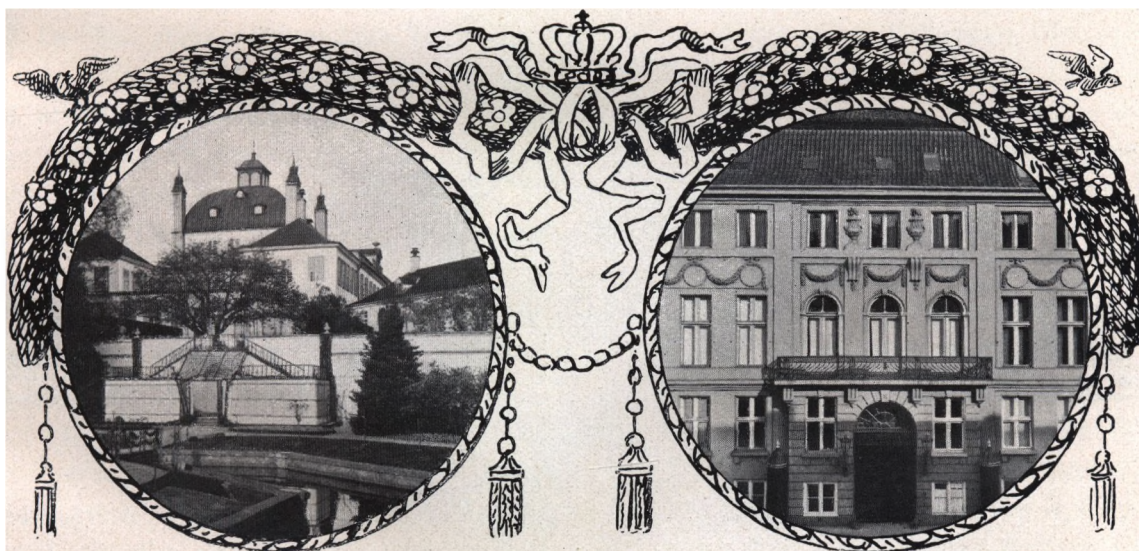
Frederik VIII's Regeringstid blev kun kort, han var allerede en ældre Mand, da han blev Konge. Men hans Energi var ungdommelig og frisk, og det var, som vilde han med voldsom Anspændelse indhente alt, hvad han ikke havde kunnet udrette som Kronprins. Han rejste til alle Dele af Landet, og gentog sin Faders Besøg paa Island. Han søgte at sætte sig ind i alle Forhold, viste ved enhver Lejlighed, at han stræbte efter Folkets Kærlighed, og ingen miskendte hans gode Vilje. Det var ikke hans Skyld, at hans Regering blev præget af et af de mørkeste Aar i vor Historie, at det kom til at vise sig, at Kongens og Folkets Tillid var blevet en uværdig til Del. Skæbnen er stærkere end Menneskene, det syntes, som om den forfulgte Frederik VIII, indtil den lod ham dø i en fremmed By.

Den tredje Generation af Glücksborgerne sidder nu paa Danmarks Trone. Kong Christian X blev ved sin Tronbestigelse hilst med en varm og umiddelbar Folkejubel; man har følt og føler, at han helt tilhører sit Folk og passer til det. I hans Tale er det Modersmaalet uden fremmed Tonefald, der klinger os imøde; allerede den Dag, da han blev udraabt til Konge, følte alle sig grebne af hans kraftige og naturlige Veltalenhed. Den jævne Maade, hvorpaa han optræder, stemmer med det danske Folks hele Væsen. Han har allerede besøgt det meste af sit Land, men uden store Forberedelser og uden Pragt. Han er begyndt med en Folkegunst, der er det bedste Grundlag for hans Fremtid som Konge.

Danmark hører ikke til de rige Lande, ikke til dem med de store Fremtidsmuligheder. Men det har i det forløbne halve Aarhundrede med Ære hævdet sin Plads i Nationernes Række. Med Tillid samles det paa Jubilæumsdagen om det glücksborgske Kongehus.

Dronning Louise

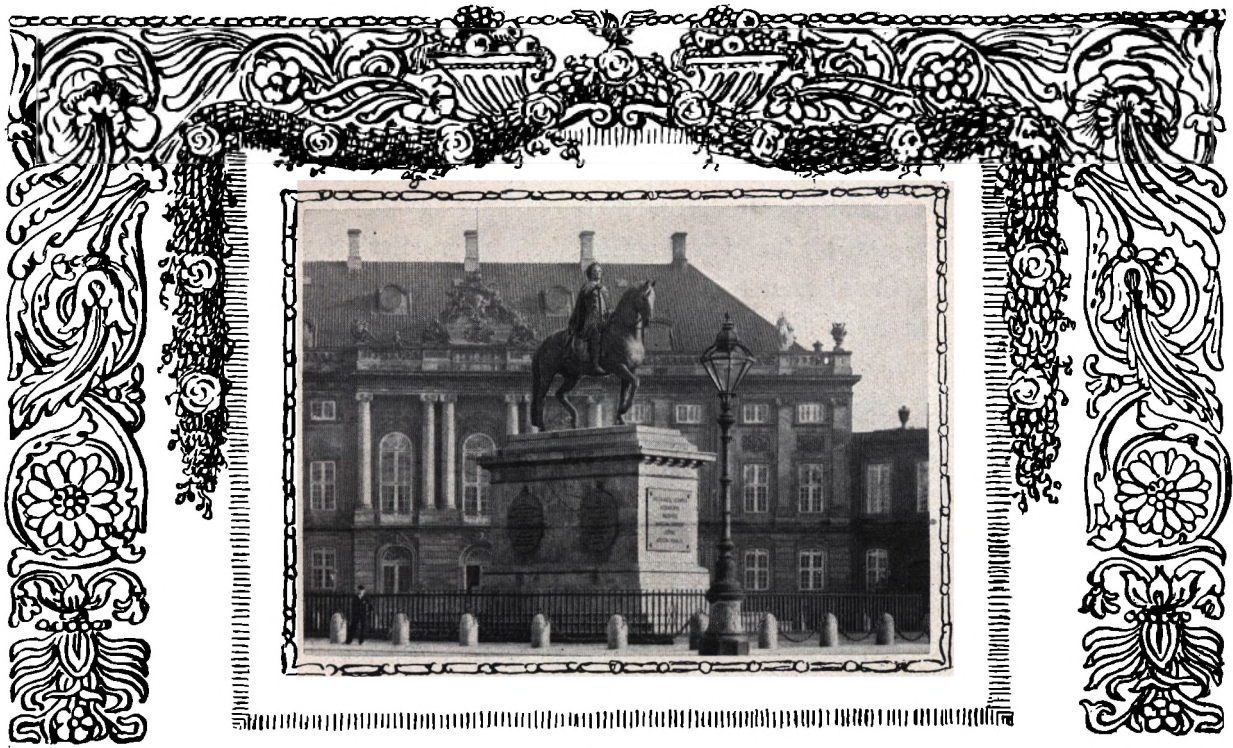

Enkedronning Louise

Dronning Alexandrine

Om Kong Christians og Dronning Louises Hjem.

Af Lic. theol. Provst *H. M. Fenger.*

Det var et af Gud velsignet Hjem, og det var et Hjem, der blev til Velsignelse for mange. — Det kan siges uden at tage Tonen for højt, og nu, da det gamle Kongepars Øjne længst er lukket, og Hjemmet har sin eneste virkelige Bestand i deres Hjerter, som havde den Lykke at være opvoksede deri og dér have sin trygge Havn, og i deres, som havde deres daglige Gærning i Hjemmet eller fik Adgang til det ved Kongeparrets Gæstfrihed, nu trænger det sig uvilkaarlig frem paa Læberne som et klart og samlet Udslag af alle Minderne: „det var et velsignet Hjem, og det blev til Velsignelse!“

• Det havde den Lykke at være grundet paa virkelig Kærlighed.

Det var saa umiskendeligt, at Mand og Hustru dér havde følt sig og følte sig dragne til hinanden af uvilkaarlig Sympathi og ureflekteret Behag; der var ikke kunstig lavede Tilnærmelser eller konventionelle Talemaader, for at noget skulde tage sig kønt ud, som slet ikke fandtes. Der var tilstrækkeligt af Naturernes Forskellighed, til at de nødvendige Brydninger kunde finde Sted, de, som udvikler Karakteren og holder et Forhold friskt lige til Alderdomsaarene, fordi den enes Syn paa Tingene og hele Stemningsliv altid virker nyt og inciterende paa den anden. — Der var tilstrækkeligt af det dybe, uvilkaarlige Behag i hinanden, som danner Underlaget for en bevidst Kærlighed, saaledes at: „jeg elsker, fordi jeg maa“ bliver til: „jeg elsker, fordi jeg vil, fordi jeg erkender, at min uvilkaarlige Følelse har ledet mig rigtig, og jeg erkender, at i Dig findes det, som virkelig fortjener Kærlighed og Agtelse. Du har det i Dig, som jeg bøjer mig for og respekterer, fordi det er givet Dig ovenfra, og i hvilket Du ser klarere, føler dybere, vil renere og mere ublandet end jeg — derfor elsker og ærer jeg Dig.“

Det er en Velsignelse, naar den gensidige Agtelse og Respekteren hinandens Forskellig-

heder og Rettigheder, naar den daglige Hensynstagen og Opmærksomhed ikke bliver det væsentlige, som er tilbage af Ungdomskærligheden, men Hjerterne til det sidste bevarer Kærlighedskilden udtørret med friskt Væld af Sympathi og Æmhed.

Saadan forekom det mig, det var mellem det gamle Kongepar; jeg er forvisset om, at i Dronning Louises Øjne vedblev Kong Christian at være den smukke, noble, ridderlige Skikkelse, hun skænkede sit Hjerte i Ungdomsdage. — Ingens Bifald og Ros kunde bringe Blodet op i Kinderne som hans, intet Menneske vilde hun hellere tækkes end ham, og ingen andens Forstaaelse og Kærlighed kunde hun mindre undvære end hans. Og det gengældtes til Fulde fra Kongens Side; han elskede, agtede og beundrede sin Dronning baade for hendes Hjertes og Aands Egenskaber, for hendes klare Dømmekraft, faste Villie, store Pligtopfyldelse og Virkelyst.

Kongen havde jo et mageløst Helbred, men jeg erindrer, at han engang i Halvfemserne havde været syg nogle Uger, og da han var bleven bedre, tog han ved Dronningens Arm sin første Spadseretur paa St. Annæ Plads i det varme Solskin. Næste Søndag var Kongeparret i Kirke, og efter Taflet, hvortil jeg var indbudt, udtalte jeg min Glæde over at have set Kongen rask ved Dronningens Side. Saa lagde Kongen sin Haand paa Dronningens Skulder, klappede hende varlig paa Ryggen og sagde: „Ja, De kan tro, der findes ikke hendes Mage som Sygeplejerske — havde hun ikke været, var det ikke gaaet mig, som det gik.“ Og saa saa' han med sit dejlige, klare, kærlige Blik paa sin gamle Dronning. — Det varmede mig helt ind i Sjælen.

Jeg husker en anden Gang, Samtalen med Dronningen drejede sig om Kvinders Huslighed og Tagen sig af deres Børn; jeg udtalte, jeg syntes, den var i Tilbagegang i vort Samfund og beklagede det. Saa sagde Dronningen: „Ja, jeg forstaar ikke, at en Kvinde, som er Hustru og Moder, vil undvære at udføre Husets Pligter. Naar vi har haft Sygdom i mit Hus, har jeg altid selv plejet min Mand og mine Børn og lavet hver Skefuld Mad, de har faaet.“ — Jeg tillod mig en lille Rettelse, at Dronningen vel havde smagt paa Maden, inden de fik den — men hun afbrød mig meget bestemt: „Nej, om Forladelse, jeg mener bogstavelig, hvad jeg siger Dem.“

Adskillige har vistnok undervurderet Kong Christians Evner og overvurderet Dronningens Indflydelse paa ham i Regeringssager. — Kong Christian havde en god, sund Forstand. Han var livlig, opmærksom og opfattede præcist; naar han miskendtes i saa Henseende, skrev det sig fra hans Besvær ved hurtig at finde Udtryk for sine Tanker. Det kunde virke pinligt at mærke, hvor vanskeligt det undertiden var ham at faa sagt, hvad han vilde, men fik Kongen Tid og Held til at udtrykke sin Opfattelse og sin Tanke, var det ikke til at tage fejl af, at det var en forstandig, erfaren, besindig, hensynsfuld Mand med ualmindelig Common sense, man havde for sig.

Jeg siger hensynsfuld, fordi det synes mig var et særlig fremtrædende Karaktertræk hos Kongen: Hensynsfuldhed. Han kendte godt sine Rettigheder baade som Konge, Mand, Fader og Husbond i sin Gaard, og han krævede dem respekteret. Men jeg har aldrig lært noget Menneske at kende, som saa omhyggelig vaagede over ikke at berøve andre deres Ret, som Kong Christian og som i Samtale om aandelige eller timelige Ting og i Omtale af andre tog de Hensyn, Kongen gjorde — altid ærlig bekendte: „Det kender De bedre end jeg,“ eller „det kan jeg ikke udtale mig om, da jeg ikke forstaar det.“ — Havde Kongen ikke

været saa ængstelig for at „synes“ uden at „være“, for at udtale sig om det, han ikke forstod og for ikke at saare nogen ved Mangel paa Hensynsfuldhed, vilde han „imponeret“ betydelig mere. —

Kongens Stilling som „Prindsen af Danmark“ var ingenlunde let; Kong Frederik d. 7de vaagede omhyggelig over sine Rettigheder og sin Popularitet og saa kun ugerne, at Prindsen fik Hyldest eller Yndest, og Prinds Christian og Prindsesse Louises Tilbageholdenhed overfor Grevinde Danner opbragte Kongen. I de ledende Kredse herhjemme maatte Kong Frederiks Popularitet bevirke, at Sympatien ikke var stor for Kong Christian den 9de ved hans Tronbestigelse. — Ganske med Urette tvivledes der om hans Danskhed, og Prindsens store Beskedenhed og lige saa store Tilbageholdenhed, som var dikteret af Hensynet til Kongen, bevirkede, at man ogsaa tvivlede om hans Evner som Regent.

Efterhaanden kom det dog til at staa anderledes for dem, som kunde have en Mening. Fra absolut paalidelig Kilde véd jeg, at det oftere hændte, at Ministrene, naar de havde været til Statsraadmøder i den umaadelig kritiske og for Fædrelandet truende Tid under Krigen 1864 og derefter forlod Palaiet, sagde til hinanden: „Kongen havde jo egentlig Ret.“ — Forhandlingerne havde været lange og indgaaende, Monrad havde talt og talt udmærket og udtømmende pro og contra om, hvad Preussen turde byde os, og hvad Napoleon og England ikke kunde finde sig i — om Chancer og Sandsynligheder og gryende Frelsenhaab for Landet, og de andre Medlemmer af Statsraadet havde ytret deres Mening. — Saa tog Kong Christian stiltørdig og lavmælet til Orde: „Mine Herrer, det synes mig, som Forholdene faktisk foreligger, har vi i Øjeblikket ikke andet at gøre end det“ — og saa en ganske nøgtern Opfattelse uden at bygge paa europæisk Nødvendighed eller sandsynlige Forviklinger mellem Stormagterne.

Straks syntes dem Kongens Mening saa umaadelig jævn og ligetil — „ja det kunde enhver have sagt!“ — Naar Ministrene saa gik bort, kom det: „Han havde dog vist i Grunden Ret — der er ingen anden Udvej end den, han pegede paa.“ — Det var Kongens „Commonsense“, som ledede ham til det, som var det eneste fornuftige, fordi det var eneste mulige.

Er Kong Christians Begavelse undertiden bleven undervurderet, maatte alle, som kom i Berøring med ham, faa Øjet opladt for hans noble, ridderlige, hensynsfulde Karakter.

At Samlivet med en saa begavet, betydelig og i alle Henseender veludviklet Kvinde som Dronning Louise, hvem han elskede, har øvet en meget stor Indflydelse paa Kongen er let at torstaa — men hvis man tror, Dronningen direkte kunde blande sig i Regeringssager — hvad jeg aldrig har hørt, hun enten følte sig oplagt eller kaldet til — saa tager man absolut Fejl. Der kunde falde Ytringer af Kongen, der tilfulde viste, at han havde sine Sager og sit Omraade, hvor han ene havde Ansvaret og ene vilde raadføre sig med dem, han kaldte dertil, og der ønskede han end ikke sin elskede Dronnings Medviden eller Raad.

I Dronningens sidste Aar, hvor Alderen gjorde sin Ret gældende stærkere paa hende end paa Kongen, var han rørende fin, omhyggelig og øm mod hende. Alt, hvad tænkes kunde, for at skaane hende, hygge om hende, styrke og glæde hende, blev gjort — alt, for at hun ikke skulde mærke, at han kunde see, at hun ældedes og blev svagere. — Han kunde snige sig til Lægen, efter at han selv havde sagt Godnat til Dronningen, for at bede ham gøre sig et Ærinde ind til hende og saa lade ham, Kongen, vide, hvad han mente om Udsigterne for Natten.

Dronningens Død var ham en aldrig stillet Hjertesorg, Savnet af hans Ungdomselskede han trofaste Ven og Livsledsagerinde i over 50 Aar — — han kunde i de første Aar meget

Dronning Louises Arbejdsværelse — Chr. IX's Palæ

vanskelig taale at tale om hende til Fremmede. — Alt i hendes Værelser blev bevaret urørt og uændret, som hun havde forladt dem.

Kong Christians og Dronning Louises Hjem var et hyggeligt Hjem, hvor der virkelig levedes et Familieliv. Mand og Hustru var forskellige, men elskede hinanden, der var ren, god Luft i Hjemmet, der var en stor opvoksende Børneflokk, som omfattedes med Æmhed og Kærlighed, som opdroges til Lydighed, Pligtopfyldelse, Flid, i Pietet mod de ældre, til Hensynsfuldhed og Venlighed mod alle, Tyendet i Huset ikke at forglemme. — Kongen var sikkert „pater familias“ i gammeldags Forstand, stræng i sine Fordringer, som til sig selv saa til sine Børn; men paa samme Tid kærlig, fornøjelig, spøgefuld og kammeratlig. Derfor elskede de ham og deres kloge og ømme Moer, som man kun meget sjældent sér det. Derfor droges de altid mod Hjemmet og de gamle kendte Værelser, trods deres Indskrænkethed i Sammenligning med Vinterpalladset, Buckinghampallace og Slottet i Gmunden.

Som Prinsesse Louise i gamle Dage havde haft Themaskinen snurrende paa Bordet og Lampen tændt, naar Prinsen ventedes hjem fra Theatret, maaske med et Par af Børnene, og hele Famitien samledes hyggelig om Aftensbordet, saaledes længtes de alle mod det gamle Hjem med dets Hygge, Fred og Samstemning.

Livet paa Fredensborg og Bernstorff, naar Kongedøtrene med deres Ægtefæller og Børn og den græske Kongefamilie var samlet hos Kong Christian og Dronning Louise med Kronprinsens og Prins Valdemars Familier — er kendt af alle Danske og af mange i den store Verden. Der gaar med Rette Frasagn om det sjældent hyggelige, fornøjelige og tvangfri Samliv til daglig, vekslende med stemningsrige Højtidsdage og Fester i Fredensborgs Kuppelsal og Havesal, med muntre Udflugter til Vogns eller til Baads over Esromsø og med Jagtpartier i de tidlige, dugfriske Morgener.

Kong Christian d. IX's Soveværelse paa Amalienborg

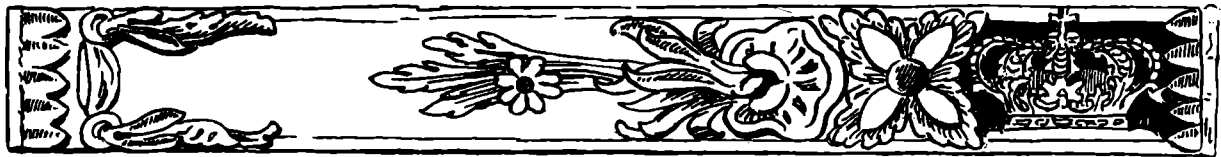
Herved ledes Tanken hen paa den Gæstfrihed, som øvedes i Kong Christian og Dronning Louises Hjem. Det er sagt mig, at der ved intet af de samtlige Hoffer i Europa fandtes paa engang en saa naturlig, stilfuld og fin Tone som ved vort; at der selvfølgelig var dem, hvor Pragten og Rumforholdene var større, men intet, hvor Fester og Sammenkomster forløb saa smukt og harmonisk, uden at nogensomhelst Stivhed og stram Etikette lagde Snørliv om Menneskers Naturlighed og Trang til uskyldig Glæde.

Kongeparret havde sikkert fortræffelige Hjælpere, som gjorde, at alt kunde glide smukt og jævnt; men Aand og Tone, hele Hjertelaget, skyldtes det elskelige Kongepar. — De havde Øje for alt og et venligt Ord til alle — de lod Gæsterne mærke, at det var dem en Glæde at have dem i deres Hjem, og at de ønskede at gøre alt, for at de skulde føle sig vel.

Hvor var der skønt og stemningsfuldt paa Amalienborg til Kongens Fødselsdag, naar Aftenfesten fejredes i Christian den 7des Palais, og alle de prægtige Værelser var fyldt af de mange fornemme gallaklædte Herrer og Damer. — Altid var der dog Plads ogsaa til ganske jævne og i Verdens Øjne meget lidet betydende, og naar den kongelige Familie passerede gennem Salene, var der mangan en af dem, som opdagedes og venlig tiltaltes af Kongeparret og deres Slægt.

Udmærket, fin og nobel saa' Dronningen ud, naar hun skred frem — spændende var det, naar Overhofmesterinden præsenterede de unge Damer, som attraaede en Indbydelse til Hove og disse dybt rødmende nejede sig saa langt ned, at man frygtede for, hvordan de skulde komme op igen. — Og festligt var det, naar Dørene til Riddersalen sloges op, og Gardens Musikkorps spillede op derinde, da at se det gamle Kongepar, ranke og smukke, i Spidsen for den store Skare af den kongelige Familie, træde ind i Salen og træde en Polonaise, inden de tog Plads som Tilskuere.

Men naar den staaende Souper indtoges i Residentspalaiset, kunde man være sikker paa, at Kong Christian fik Tid til en Gang gennem Værelserne, venlig nikkende og spørgende, om alle Gæster fik noget af de mange skønne Sager.

Umaadelig naturlige og venlige var det gamle Kongepar ved de almindelige Søndagstafler eller paa de kirkelige Højtidsdage, hvor de enten var ganske ene med deres Hoffolk og de vagthavende Officerer, eller kun en enkelt af de høje Slægtninge, gærne Prins Hans, var tilstede.

Der herskede en munter, utvungen Tone og mangt et spøgende Ord kunde flyve over Bordet fra den gamle Konge; — det kunde ogsaa hænde, at han sagde: „Min gode Captajn — sørg for at den og den ved Deres Side faaer et ordentligt Stykke af Kagen.“

Og saa Samtalerne ved Kaffen efter Bordet, som altid indtoges staaende, og hvor Kongeparret og deres Børn gik fra den ene til den anden, venlig spørgende og opmærksomt hørende, om der var noget, som trykkede en, og hvor alle mulige gode, fornøjelige og curiøse Materier blev debatteret.

Det var i Sandhed en Ære og Glæde at være Gæst hos Kong Christian og Dronning Louise; mange smukke og gode Minder om det gamle Kongepar og om deres Børns og Børnebørns venlige Imødekommenhed bevares fra Kongehjemmet.

Hvad der mærkedes som en Understrøm, men som ikke altid lod sig til Syne, var den Respekt, som vistes Kong Christian som Husherren lige til det sidste. — Kong Georg venter efter Frokosten paa Bernstorff udenfor Slottet, han ved ikke, om Kongen, hans Fader, vil have ham med paa den Char-à-banc, han selv er Kusk paa, eller om han maaske har alle Pladser optaget, saa Grækernes Konge maa blive hjemme. — Der spørges ikke — Kong Christian indbyder selv, naar Vognen er for Døren og han selv paa Bukken.

Rørende var Kongens Kærlighed til Døtrene og igen deres Æmhed overfor Faderen. At se Kongen spadsere paa Langelinie eller paa Strøget med en af dem under Armen, begge ranke, spænstige, elegante — hvor var det dog altid et prægtigt Par, som uvilkaarlig tildrog sig Opmærksomhed og glædede Skønhedssansen, ikke mindst fordi der absolut ikke var lagt an paa noget, der kunde falde i Øjnene. — Eller se ham efter Taflet tage en Datter under hver Arm og gaa op og ned i Salen, han seende saa lykkelig og kærlig til dem og de igen beundrende og inderlig op til ham! — Man glemmer det aldrig for det ægte menneskelige, der gav sig et ukunstlet, skønt Udtryk.

Høre ham tale om Døtrene i det fremmede, delende deres Sorger — og de blev i Aarenes Løb mange og dybe! — og deres Glæder. Jeg mindes blandt andet hans Fortælling om hans Besøg i Rusland ved Keiserens Jordefærd og hans dybe, dybe Medfølelse med Keiserinden under de langvarige Ceremonier, inden hendes Ægtefælle stedtes til Hvile. Og saa hans kærlige Omtale af, hvordan han tilbragte Julehøjtiden i Gmunden, hvor hyggeligt, hvor stemningsfuldt med Lysene i Lysekronen, hvori et nyt tændtes hver Morgen ved Husandagten, eftersom Dagene skred i Adventstiden, indtil de alle straaede Juleaften. — Hvor kærligt og omhyggeligt alt var beredt for alle i det store Slot fra den ringeste til Hædersgæsten, gamle Kong Christian. I de senere Aar gik der næppe mange Dage, naar Kongen var skilt fra Døtrene, hvor disse ikke maatte høre til ham pr. Telegraf, hvordan han havde det, og var Vejret mindre godt, da indstændig bede ham holde sig inde, hvad der faldt ham svært at efterkomme, da han havde sine Vaner og nok ønskede at bevare sin fulde Frihed. Men han kunde nævne det med kærlig Taknemmelighed. Paa Kongens daglige Spadseretoure var Prinds Valdemar hans stadige Led-

sager, begge vel kendte og ærbødigt hilsede af alle. — Prindsesse Marie blev meget for ham, navnlig efter Dronningens Død, de var jo saa nære Naboer og kunde saa nemt kigge ind i hinandens Hjem, og Prindsessen var saa frisk og oplivende for den gamle Konge.

Jeg husker hans Glæde over Børnebørnene. — Han kunde nok lide, at de var raske, adrætte og behændige. Det kunde hændes, at et Par sprang Buk i Salen efter Taflet, eller at den gamle, men endnu ranke og ungdommelige Konge i bedstefaderlig Stolthed over sin store og stærke Sønnesøn, Prins Georg af Grækenland, lod denne tage sig op paa de brede Skuldre og ride Salen rundt. Kongen selv havde jo været en udmærket Gymnastiker, og man siger, at han selv havde ledet sine Døtres Undervisning deri. Deraf deres ranke Holdning og elegante Fremtræden, deres Herredømme over deres Legemer og uforandrede Ungdommelighed.

At Kongen elskede sine Heste, han, som var en gammel Kavallerist, er vel kendt; man sagde, at han hver Aften maatte ned i Staldene med Brød og Sukker for at tilse og klappe sine Yndlingsdyr, inden han selv gik til Ro.

Kong Christian havde megen Sans for det komiske og megen Humor; han havde et skarpt Blik for det karakteristiske hos Mennesker og kunde gengive det komiske paa en meget pudsig Maade.

Omgangstonen til daglig syntes at være spøgende og drillende i al Godmodighed uden Brodd, naar da ikke alvorligere og dybe Ting optog Tankerne — — just som man ofte træffer det i gode Hjem blandt dem, der er sikre paa hverandres Kærlighed og Forstaaelse.

Men var der noget i Vejen for én af dem, som stod Kongen nær, hvor var han da kærlig og deltagende! — Nej, ikke blot overfor dem, men overfor alle, han kom i Berøring med eller hørte om. Han vilde saa gerne glæde og trøste, men hans fine taktfulde Personlighed kunde holde ham tilbage af Frygt for at synes paatrængende.

Kong Christian dømte klart og sundt om Mennesker — alt paataget underdanigt, al Smiger og sødladen Tale eller Tilsløren af ens egentlige Mening mærkede han øjeblikkelig, viste Smigren af og bad om at faa det oprigtige frem. — I hans lange Liv havde han haft ikke faa Modstandere og selvfølgelig maattet bruge højtstillede Tjenere, som enten ved deres Personlighed eller deres Anskuelse var ham usympatiske. Jeg kan vidne om Kongen, at som han selv var en ydmyg Mand, der haabede at finde en naadig Dommer, saa var han i sin Omtale af Mennesker mild, overbærende og glemmende det, der havde saaret og krænket ham.

De, som vandt Kongens Tillid og Godhed, fandt i ham en sjælden trofast, højsindet og kærlig Ven, paa hvem der fuldt ud kunde stoles. Kong Christian elskede vort Land og vor Folk — det dybe Ulivssaar, som tilføjedes Danmark i hans første Regeringsaar, lægedes aldrig for ham. Han kunde daarlig taale at tale om den ulykkelige Krig, om de Tab, vi havde lidd baade af Land og Mennesker og om vor Hærs og hele Forsvarets daarlige Udrustning — uden at hans Stemme kvaltes, og Taarerne kom frem. Men han skjulte helst sin Bevægelse; han var en mandig Karakter, som tog alt som Guds Tilskikkelser, vi maatte bøje os for, og han rettede ikke Bebrejdelser mod nogen.

Ingen Konge kunde være mere jævn og ligefrem end han — ingen havde mere Forstaaelse af de smaas og fattiges Kaar end han og mere Hjertelag for at bedre dem.

I de sidste Aar kunde Evnen til at huske Navne undertiden svigte, men Erindringen om længst hensvundne Dage, Forhold og Personer var frisk og levende. Tydelig stod for ham Sorgen over Faderens Død, den kærlige Modtagelse af Kong Frederik den 6te og Dronning Marie, Opholdet paa Landkadetakademiet og Rejsen til Bonn, under hvilken Kong Frederik

Kong Christian d. IX og Dronning Louise i Kongens Arbejdsværelse

døde. Hvor talte han pietetsfuld om det gamle Kongepar og deres Godhed mod ham — og om Kejsler Nicolai, som modtog ham „meget naadig“, da Kong Frederik d. 7de sendte ham til Rusland efter Arvefølgelovens Vedtagelse. Det var et stort og broget Galleri af Fyrster, Statsmænd, Officerer, Kunstnere og Politikere, karakteristiske Mænd og Kvinder, som drog forbi Kongens Blik, naar han tænkte tilbage, og de stod alle tydelig for hans Sjæls Øje. At Kongen selv levede i Erindringen fortalte han engang om, idet han sagde: „Naar jeg ikke kan sove om Natten, saa trykker jeg paa en Knap ved mit Hovedgærde, saa tændes det elektriske Lys, og jeg ser da paa Billederne, som hænger i mit Soveværelse — det er mest af dem af mine kære, som Herren har kaldt hjem. — Saa er det, som var jeg endnu sammen med dem, og det kan jo heller ikke vare længe, inden jeg skal gense dem.“

Det var overmaade interessant at høre ham fortælle, selv spillede han i Sandhed aldrig nogen fremtrædende Rolle deri eller forsøgte paa at stille sig i flatterende Belysning.

Dette hængte sammen med hans Beskedenhed og ringe Vurdering af sig selv — og med det, som var det bærende for ham og hans Hustru, en dyb og oprigtig Religiositet.

Dette var ikke blot noget traditionelt hos Kongeparret eller noget, der bestod i Ceremonier: „Jeg og mit Hus, vi vil tjene Herren,“ men det bundede i Samvittigheden og Hjertets oprigtige Tilslutning. Kongen havde sin Andagtsbog, som han læste i hver Morgen, og Kongen og Dronningen var med deres store Børneflokk stadige Kirkegængere, som opmærksomt fulgte Prædikenen og hjertelig deltog i Bøn og Salmesang, og som glædede sig over Menighedens Tilslutning til Gudstjenesten. Mange Gange ved Konfirmationshøjtiderne var den gamle Konge tilstede, saa sig glad paa de unge og bad dybt rørt for deres Vedholden ved den kristne Tro som det eneste faste Støttepunkt i Livet.

Jeg tror ikke, Kongen havde større Glæde end den at kunne følges i Guds Hus med

En Fødselsdagswhist paa Amalienborg

sine Børn og Børnebørn, naar de var her i Besøg, og med de herværende, naar det traf sig, de søgte samme Kirke.

Jeg har nævnet det gamle Hjem Pietet overfor de gamle; jeg tænker baade paa Dronningens Forældre, Landgrevens, saa længe de levede, og paa Enkedronning Caroline Amalie og Prinsesse Caroline, „Tante Line“, som hun kaldtes. — Den omfattede blandt mange andre Slægtninge sikkert med størst Æmhed hans Søkende: Abbedissen i Itzehoe, Prinsesse Louise, og Hertuginde af Anhalt Bernburg, de besøgte stadig, og der var levende Correspondence med dem. Og Prins Julius, som altid mødte ved Kongens Fødselsdag med sin røde Husardolman, og som lignede Kongen saa meget. Gamle Prins Wilhelm med den blanke Skallepande med det dybe Ar over, han, som var det beskedneste, høfligste Menneske, man kunde møde, og som spartaniserede sig selv ved i de koldeste Vintermorgener at lade Tjeneren putte Isklumper i Badekarret; han, som var uendelig nøjsom og uendelig gavmild mod alle, der trængte. — Og Prins Hans, som jo overlevede Kongen og var hos ham hver Dag og sikkert var ham til stor Opmuntring; han var en baade fin, kunskabsrig, venlig og hensynsfuld Personlighed. Som Kongen var trofast og kærlig mod dem alle, var det øjensynligt, at Brødrene elskede og saa' op til ham. I det gamle Hjem glemtes sikkert ingen, som Slægten var kommen i Berøring med, — saalænge de levede, blev de ihukommet og opsøgt, og naar de kongelige Børn kom hertil, blev der aflagt Besøg hos de gamle Venner og Veninder, eller de kaldtes til Audiens. — Det gamle Kongepar var pietetsfuldt og lærte Børn og Børnebørn det samme; ingen lærte det i højere Grad end Kong Frederik d. 8de. Der var ubrødeligt Sammenhold i Hjemmet mellem alle Familiens Medlemmer. Samme Blod i Aarerne, fælles Pligter mod Fædrelandet og Folket; Ære og Skam, Sorg og Glæde éns for dem alle. „Naar et Lem lider, lider de alle — naar et Lem glæder sig, glæder hele Legemet sig.“ Ogsaa Samdrægtigheden var en

Familiegruppe fra Fredensborg

Velsignelse for det gamle Hjem. Den er bevaret usvækket mellem alle Søskende fra Hjemmet, de hører sammen med Blodets, med Mindernes, med Kærlighedens, med Troens, den fælles kristne Tros, stærke Baand!

— — Jo, det var et velsignet Hjem, Kong Christians og Dronning Louises; Gud velsignede det rigt med Fred og Lykke og bevarede det saa forunderligt længe urørt.

Det var et velsignet Liv, der førtes i Hjemmet mellem gamle og unge indbyrdes, og det blev velsignet fra Folkets Side med en uskrømtet Højagtelse og Kærlighed overfor det gamle Kongepar. Det kom for Dagen bl. a. ved Guldbryllupsfesten og ofte senere, da Kongen var bleven ene. Og hvor han glædede sig derover og takkede Gud derfor; hvor det rørte ham, at Folk tog venligt mod ham, naar han vendte hjem fra sine Rejser, eller der var særlige Højtids- og Mindedage, hvor der ydedes ham Hyldest. Men Hjemmet blev ogsaa til Velsignelse for vort Folk. — Ofte er det sagt, at Kong Christians og Dronning Louises Børn kastede Glans over Danmark ved deres høje Stillinger i Udlandet og deres mønsterværdige Vandel. Og det er jo Gudskelov rigtigt nok. Men Velsignelsen kom nu alligevel fra det gamle Hjem — fra Troskaben mod alt, hvad der er rent og skønt og har godt Lov, fra den indbyrdes Kærlighed, den usminkede Guds frygt, Pligtopfyldelsen i det daglige Liv og i alle de kongelige Opgaver og saa i den inderlige Deltagelse i Folkets Ve og Vel, de smaas som de stores. — Lykken bragte ikke Hjemmets Beboere ud af Ligevægt; Sorgerne knuste og søndrede dem ikke; Guds Velsignelse var over Hjemmet og i Hjerterne.

Derfor blev det Hjem og er endnu til Velsignelse for den store kongelige Slægt og for alle os danske, som syntes, vi havde Lov til at kalde dem, der boede i Hjemmet, vore egne, ansaa det for en Ære at have dem i vor Midte og vilde gjerne følge det Hjems gode Principper i vore egne.

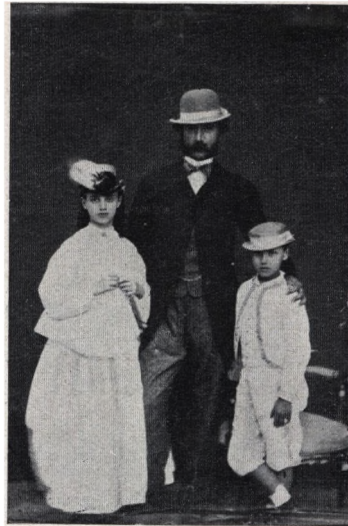

Kong Christian den IX og Dronning Louise som Guldbrudepar

*Kejserinde Dagmar
18 Aar*

*Kong Christian IX med Hertuginde af
Cumberland og Prins Valdemar*

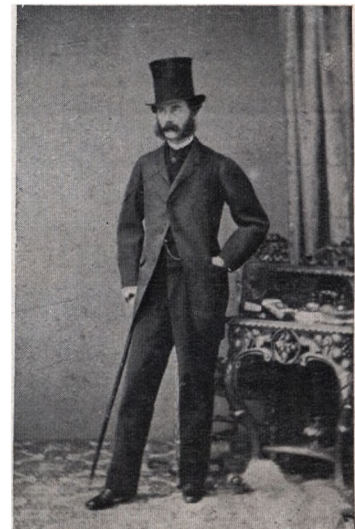
*Dronning Alexandra
som nygift*

*Kong Christian IX
som Kusk*

*Ungdomsbillede
af Dronning Louise*

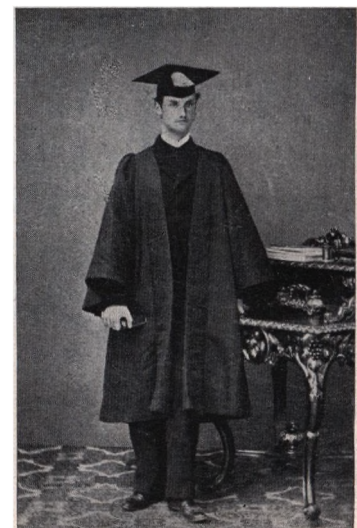
*Ungdomsbillede
af Kong Christian IX*

*Kong Georg
som Kadet*

*Hertuginde af Cumberland
15 Aar*

*Kong Frederik VIII
som engelsk Æresdoktor*

*Kejserinde Dagmar med
Kejser Nikolai*

*Ungdomsbillede af
Dronning Louise*

*Hertuginde Thyra 11 Aar
Prins Valdemar 7 Aar*

*Prins Valdemar
10 Aar*

*Kong Christian og Dronning Louises
Børn 1863*

*Prins Valdemar — 6 Aar --
i græsk Nationaldragt*

*Ungdomsbillede af
Dronning Alexandra*

*Kejserinde Dagmar, Hertuginde Thyra,
Prins Valdemar 1863*

*Ungdomsbillede af
Hertuginde Thyra*

*De tre Kongedøtre
1853 og 1913*

*Dronning Louise med Dronning Alexandras
3 Døtre i Wiesbaden 1893*

*Kong Georg af Grækenland lærer som
Kadel at splejse en Ende*

*Den russiske Kejsersfamilie
1879*

*Den cumberlandske Hertugfamilie
1890*

*Kong Christian IX med Familien paa
Besøg i London 1878*

*Dronning Alexandra
1868*

*Dronning Louise med Prinserne
Aage og Axel*

*Kejsersinde Dagmar
1866*

Kong Konstantin og Dronning Sophie af Grækenland

Ungdomsbillede af Kong Georg

Kejser Nikolai II med sin Redningsmand Efter Attentatet i Japan

Afdøde Storfyrstinde Alexandra af Rusland

Dronning Olga af Grækenland

Ungdomsbillede af Dronning Olga

Prins Georg af Grækenland som dansk Kadet

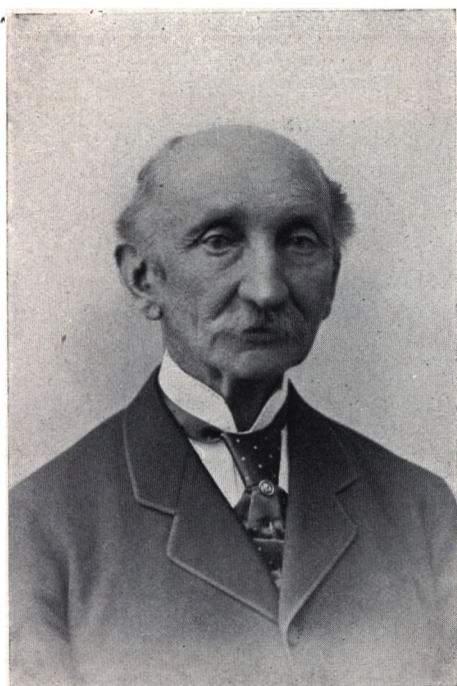
Kong Georg i dansk Admiralsuniform

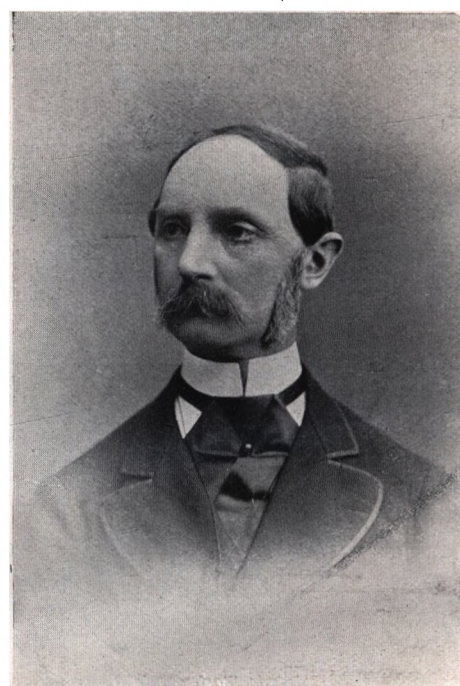
Ungdomsbillede af Kong Konstantin

Kong Christian d. IX.

Prins Vilhelm af Glücksborg

Prins Julius af Glücksborg

Prins Hans af Glücksborg

Kong Frederik VIII og Dronning Louise.

Af Professor Vilh. Østergaard.

Purpuret klæder Fyrsterne vel, og dets Farve er pragtfuld og festlig. Men det er hverken Purpuret eller Højhedens øvrige Symboler, der gør Udslaget. Man tør vel endogsaa vove den Paastand, at Purpurkaaben snarere tjener til at aabenbare end til at give Skjul for den Personlighed, der bærer den. Jo højere et Menneske staar paa Samfundets Trin, desto større Krav vil der nødvendigvis blive stillet til det, og desto mere skarpt og aarvaagent vil det blive betragtet af sin Samtid.

Hvad der gennem halvtredsindstyve Aar, Aar for Aar, har befæstet det Glücksborgske Dynasti, er ikke mindst dets rent menneskelige Egenskaber. Det var en Lykke for Landet, at Trønfølgeloven af 31. Juli 1853 bestemte, at Arvefølgen i det danske Monarki skulde gaa over til Prins Christian af Glücksborg og hans mandlige Descendenter af hans Ægteskab med Prinsesse Louise af Hessen. Begge var Ætlinge af stærke, levedygtige Fyrsteslægter, og med deres lykkelige, fysiske Sundhed, deres indtagende Væsen og Ydre, forbandt de Højsind, ubestikkelig Loyalitet og varm, uskrømtet Kærlighed til Land og Folk.

Hvad Christian IX og Dronning Louise, født Prinsesse af Hessen, i et saa langt Tidsrum var for vort Land, det førtes — i pietetsfuld Tilknytning til Traditionerne fra det gamle Hjem — videre af Kong Frederik VIII og Dronning Louise, Carl XV's Datter. Traditionerne fra Slottet ved Mälaren og fra „det gule Palæ“, fra Amalienborg og Bernstorff blev netop det bærende og betydningsfulde for dette Fyrstepar. Saa langt som man følger tilbage i deres Liv, fra Frederik VIII's purunge Officersdage og fra Dronning Louises Ungpigedage paa Stockholms Slot, spores bestandig den samme naturlige Jævnhed, den samme Hjertensgodhed, de strenge Krav hvor det galdt egne Pligter og eget Ansvar, og den kærlige Hensynsfuldhed overfor alle andre. —

Og saa sikkert som det er, at Livet vilde blive en hel Del lettere at leve, dersom man var omgivet af lutter kloge og højsindede Mennesker, saa sikkert er det ogsaa, at det ikke er tom Smiger og ikke dagligdags Ros, naar disse Betegnelser med Sandhed kan fæstes til et Lands regerende Fyrstehus gennem de mange Aar og i Tider, skiftende med ondt og godt.

Det var den 15. Juli 1868, at Kronprins Frederik af Danmark blev trolovet med Carl den Femtendes Datter, Prinsesse Louise af Sverige-Norge. Om end den egentlige „Skandinavis'mes“ og de store Studentermøders Tid var forbi, saa var dog Forstaaelsen af Samhörigheden mellem de tre Broderfolk bestandig saa levende, at den nære Forbindelse, der knyttedes mellem de to Kongehuse, blev hilst med udelt Begejstring i de nordiske Lande. Den knapt syttenaarige Prinsesse Louise havde faaet den omhyggeligste Opdragelse og var almindelig elsket i sit Hjemland. Den danske Kronprins nød ikke mindre Yndest herhjemme. Kronprins Frederik havde paa en udmærket Maade tilendebragt sine Studeringer og sin militære Uddannelse. I 1864 gjorde Kronprinsen Tjeneste i Generalløjtnant Hegermann-Lindencrones Stab og havde forlangt i et og alt at dele Vilkaar med sine Feltkammerater, hvad han førte igennem under hele Krigen; han vandt Ry for Ro og Snarraadighed under alle Forhold og var i lige høj Grad afholdt af Officerer og Menige for sin Vennesælhed, sin frejdige og ridderlige Karakter. Det var derfor intet Under, at den danske Kronprins saavel som hans tilkommende Hustru, den unge svenske Prinsesse, omfattedes med mere end almindelig Hengivenhed.

Brylluppet fandt Sted i Stockholm den 28. Juli 1869 under store Festligheder; den 10. August fandt Hjemkomsten Sted, og det unge Fyrstepar tog Sommerophold paa Charlottenlund Slot. I Kronprinsparrets Hjem — om Vinteren paa Amalienborg, om Sommeren paa Charlottenlund Slot — der i saa mange Henseender kom til at ligne „det gamle Hjem“, voksede en blomstrende Børneflokk op, paa én Gang kærligt og kyndigt vejledet.

Og medens Aarene gik, bidrog ogsaa dette Hjem til stedse stærkere at fæstne Baandet mellem Kongehus og Folk. Kronprins Frederik og Kronprinsesse Louise var fra de helt unge Aar levende og alsidigt interesserede for alle Foreteelser af Betydning. Ingen kunde med større Ansvarfølelse have beredt sig til sin tilkommende Kongegerning, end Tilfældet var med Kong Frederik VIII. Hans Arbejdslyst og Arbejdsevne var utrættelig; han lagde Vægt paa ved Selvsyn at kende Institutioner og Repræsentanter for alle Samfundsklasser, og ved en udstrakt, fin og hjertelig Gæstfrihed, der fortsattes lige til Kongens sidste Dage, erhvervede Kong Frederik og Dronning Louise et Personalkendskab som næppe noget andet af Evropas regerende Fyrstepar.

Det kunde ikke miskendes, hvad der var de herskende Egenskaber hos Frederik VIII: hans Vennesælhed og hans Pligtfølelse. Enhver, der har kendt Kongen, vil kunne fortælle mangfoldige Træk derom.

I de mange foregaaende Aar som Landets Tronfølger modtog Kronprinsen ved den offentlige Audiens, han gav den første Mandag i hver Maaned, alle, der meldte sig, i den Rækkefølge, hvori de havde indfundet sig i Palæet, uden Hensyn til Embede eller Rang. Det kunde saaledes jævnlig være Tilfældet, at en ubekendt trængende, som kom for at bede om Hjælp, fik Foretræde før Sjællands Biskop, den kommanderende General eller andre Honora-

tiøres. Denne Skik blev, saavidt muligt, bibeholdt ogsaa efter at Kronprinsen var bleven Landets Konge. Det var Kong Frederiks Ønske, at alle skulde have den lettest mulige Adgang til ham, og han talte lige jævnt og hjerteligt med alle, der søgte ham. Den ugentlige, offentlige Audiens paa Amalienborg trak som Regel langt ud over den fastsatte Tid; thi Kongen saa nødig, at nogen skulde have søgt ham forgæves, og faa eller ingen gik utrøstet eller uhjulpen fra ham.

Audienssøgende, Embedsmænd fra Provinserne eller andre, som var komne langvejs fra for at gøre Kongen deres Opvartning, modtog som oftest Indbydelse til Kongeparrets Taffel samme Dag. Det var en i Sandhed kongelig Gæstfrihed, Kong Frederik og Dronning Louise øvede baade om Vinteren paa Amalienborg og om Sommeren paa Charlottenlund Slot og Fredensborg. Særlig naar Kongeparret residerede det sidstnævnte Sted i Efteraarsmaanederne, kunde Tafler flere Gange om Ugen tælle op imod halvfjerdsindstyve inden- og udenbys Gæster. Spurgte man Kongen, om det dog ikke var trættende og besværligt saa ofte at have saa overordentlig mange fremmede, svarede han, at det var hans og Dronningens største Glæde at se mange hos sig. Og der er ingen Tvivl om, at det virkelig var det. De store Tafler paa Fredensborg, der ofte holdtes i Kuppelsalen, udmærkede sig ligesaa meget ved deres fyrstelige Stilfuldhed som ved den indtagende Hygge og Hjertelighed, der strømmede hver enkelt Gæst i Møde. Ved den efterfølgende Kur, medens Kaffen serveredes i Havesalen eller tilstødende Værelser, fik Kongeparret Tid til at tale med saa godt som alle tilstedeværende, og de havde god Hjælp i de kongelige Børn, der var vant til fra deres helt unge Aar at færdes utvungent og elskværdigt mellem Gæsterne. Distingverede Udlændinge, der var Gæster paa Amalienborg og Fredensborg, var begejstrede over den Modtagelse, de fandt, og erklærede, at intet Hof i Evropa kunde staa Maal med det danske.

Taflerne paa Charlottenlund Slot holdtes mere *en famille*, og de havde i Grunden deres største Charme, naar der kun var indbudt nogle ganske faa Gæster foruden den daglige Hofstat, saaledes som det ogsaa hyppigt havde været Sædvane hos Kronprinsparret. Hvilke be- daarende Værtsfolk var ikke Kong Frederik og Dronning Louise baade dengang og lige til de sidste Dage. Det blev et yderligere Plus, naar Kong Georg var tilstede. Hellernes Konge, der i mangt og meget lignede sin Broder Kong Frederik, var, som hele Verden vidste, en fuldendt Charmeur, straalende af godt Humør, i lige høj Grad udmærkende sig ved sin Bonsens og sin Bonhomie. Samtalen, medens Kaffen blev drukket, og de kongelige Børn bød Cigarer og Cigaretter, kunde gnistre af Lune og Humør, og hvor kunde Dronningen le, med en djærv, smittende Latter, der lød med den friskeste Klang gennem Stuerne.

Det var lykkelige, uforglemmelige Dage paa Charlottenlund Slot og Fredensborg og altfor, altfor hurtig kastede den barske Død sin Skygge over dem. —

Kong Frederik og Dronning Louise delte sædvanligvis Sommerresidensen mellem Charlottenlund og Fredensborg; de behøvede ikke at være i Tvivl om, hvor gerne man saa dem begge disse Steder. Dog var maaske Fredensborg Yndlingsresidensen baade for Kongeparret og de kongelige Børn. Hoflivet dér var vel større anlagt og derfor mere anstrende; men Fredensborg havde gennem de mange Aar hver Sommer været Samlingsstedet for hele den kongelige Slægt; der havde de store Slægtsmøder fundet Sted; utallige Minder knyttede sig dertil, og saa var der den herlige Omegn: Esromsø, Nøddebo, Skovene og Hegnene

deromkring, hvor alle Kongehusets Medlemmer holdt af at færdes, og hvor de unge kendte hver Plet, lige fra de var Børn.

Under Opholdet paa Fredensborg foretog Frederik VIII næsten daglig lange Spadsereture i Omegnen, saagodt som altid i Selskab med Prinsesserne Thyra og Dagmar. Kongen og Prinsesserne regnede det for en ringe Sag at spadsere fra Slottet op gennem Skipperalleen, langs med Søen til Sørups By og derfra hjem gennem Sørup Hegn, en Tur paa en god Mils Vej. Paa Spadsereturene aflagdes ofte et og andet Besøg undervejs. Kongen holdt mest af at komme uanmeldt, for at der ingen som helst Anstalter skulde gøres, og Kongen og de unge Prinsesser underholdt sig ved disse Lejligheder paa den mest utvungne Maade med dem, de besøgte. Tiden gik hurtig under en saadan Visit.

Paa Tomandshaand kunde Frederik VIII udtale sig med stor Uforbeholdenhed til dem, han nærrede Tillid til. Det var Kongen en Hjertesag at blive rigtig forstaaet, og intet kan være mere urigtigt end at tro, at Kongen vilde forcere sin Popularitet; han var i Ordets dybeste Forstand en venuesæl Mand, der holdt af Menneskene, havde Hjerte for deres Ve og Vel og mente alle det godt; derfor kunde han føle uskrømtet Deltagelse selv for ganske dagligdags Bekymringer hos dem, han kom i Berøring med. Medens Edvard Blaumüller var Præst i Fredensborg, var han den daværende Kronprins Frederiks jævnlige Ledsager hos syge og fattige, og ligeledes disse Besøg fortsatte Kongen bestandig, i de senere Aar før det meste ledsaget af Prinsesserne.

Ingen Mand kunde være af mere ubestikkelig Loyalitet end Kong Frederik VIII. Kongen kunde undertiden udtale sin Beklagelse over, at det i Grunden var saa lidt, han havde Magt til at sætte igennem. Som naturligt var, laa særlig Landets Forsvarsevne ham paa Sinde, men han nærrede strenge Forestillinger om sine Pligter som konstitutionel Regent, og selv hvor han ikke — rent personligt — kunde være enig med sine Raadgivere, talte han bestandig om dem med den største Hensynsfuldhed. Kongen, der selv altid vilde det bedste, følte ikke Gran af Tvivl om, at de Mænd, der med ham stod i Spidsen for Styret, handlede efter en redelig Overbevisning og kun vilde gennemføre, hvad der efter deres Anskuelse tjente til Landets Gavn. Og denne Tillidsfuldhed hos Kong Frederik gjaldt overfor alle Partier. Det er ikke et af de mindst smukke Træk hos Kong Frederik VIII, at han vistnok saare sjældent har talt noget haardt eller nedsættende Ord — højst maaske med lidt spøgefuld Ironi — selv om Folk, der stod ham fjernest i personlige Anskuelser og Sympathier.

Frederik VIII var en veltalende Mand, baade under Samtaler paa Tomandshaand og ved festlige og officielle Lejligheder; han fandt hjertelige og ukunstlede Udtryk for, hvad han følte, og hvad der laa ham paa Sinde. — En Kreds, hvori Kong Frederik gerne færdedes, var den danske Frimurerorden, hvis øverste styrende Mester han var. Kongen indfandt sig ikke blot til de store Sammenkomster, men ogsaa til en almindelig Logeaften og tog da Del i Logens Arbejde paa én Gang med en sikker Myndighed og en indtagende Venlighed, der erobrede alle Hjerter. —

Men følte Kong Frederik saavel som Dronning Louise og de kongelige Børn sig ikke lykkeligst, naar Repræsentations- og andre Pligter gjorde dem det muligt at nyde nogle uforstyrrede Timer paa Fredensborg. Kongen var en arbejdsivrig Mand, der intet forsømte af alt, hvad hans Regentstilling paalagde ham; noget videre Otium undte han sig ikke, heller ikke i

Fredensborg. Ogsaa for Dronningen var Dagen som Regel en lang Arbejdsdag. Dronning Louise har sit omfattende Velgørenhedsarbejde at varetage og er vistnok endnu sin egen Privatsekretær, og mange Timer om Dagen anvender Dronningen ved sit Skrivebord til Korrespondance med Børn og Børnebørn. Som klog og kærlig Moder har Dronning Louise lige fra sine helt unge Aar nøje slægtet sin kongelige Nævne og Svigermoder paa. Vor nuværende dronning er en stærk, helstøbt og klog Personlighed, som det er en Ære og en Lykke at kende. Dronningen selv er en dyb religiøs Natur, men taler ikke i Tide og Utide om religiøse Emner; bag Alvor og Hjertensgodhed glimter et rigt og frodigt Gemyt, som Kong Carl XV's Datter naturligt har taget i Arv. Alvoren i Dronning Louises Livssyn bliver ikke ringere, fordi Hds. Majestæt efter sagkyndigt Sigende kan sætte selveste Olaf Poulsen til Vægs i Fader Holberg.

Livet har i det store og hele formet sig rigt og lykkeligt for det Fyrstehjem, der stiftedes af den danske Kronprins Frederik og den unge Prinsesse Louise af Sverige-Norge, et Hjem, der fik saa stor Lighed med Christian IX's. Men kun faa, eller vel snarere ingen, undgaar de store Sorger. Hvad der har hjulpet til at løfte over dem, er utvivlsomt, mere end noget andet, det ærligt religiøse og paa samme Tid sunde og frejdige Livssyn, der har været et Særkende for det danske Kongehus, siden den Glücksborgske Fyrsteslægt besteg Danmarks Trone. Dette og det lykkelige, harmoniske Samliv, der levedes gennem saa mange Aar. —

Det hændte en Dag, da Kong Frederik VIII sammen med sine to yngste Døtre, Prinsesserne Thyra og Dagmar, aflagde Besøg i et beskedent borgerligt Hus tæt ved Esrom Sø, at Kongen lod nogle Ord falde om den Lykke, det var for et Menneske at have et godt, frejdt Humør og Ligevægt i sit Sind. Og den, til hvem Ordene blev henvendte, svarede: „Det kan man da Gudskelov ogsaa sige, at Deres Majestæt er i Besiddelse af!“ Kongen lo med sit gode, hjertelige Smil og sagde: „Aa ja — det har jeg vel ogsaa, og hvis jeg kan mærke paa mig selv, at jeg er sær eller vranten, saa skynder jeg mig bort!“ — Den ældste af de to unge Prinsesser saa i det samme op paa sin Fader og sagde med en Inderlighed, der rørte ved den fine og ægte Naturlighed, hvormed Ordene blev sagt: „Men, Papa — vi kan jo slet ikke huske, at Du nogensinde har været sær eller vranten!“ —

• Man vil maaske kalde det et ringe og ubetydeligt Træk at nævne, især hvor det gælder Omtalen af kongelige Personer. Men det bliver ikke ringe, dersom man fremfor alt andet kræver ædle og højsindede Mennesker bag Purporet. — —

Det er ikke mindst Fredensborg Slot og By, der gemmer de mange Minder om Kong Frederik og Dronning Louise. Og sent vil man glemme dem.

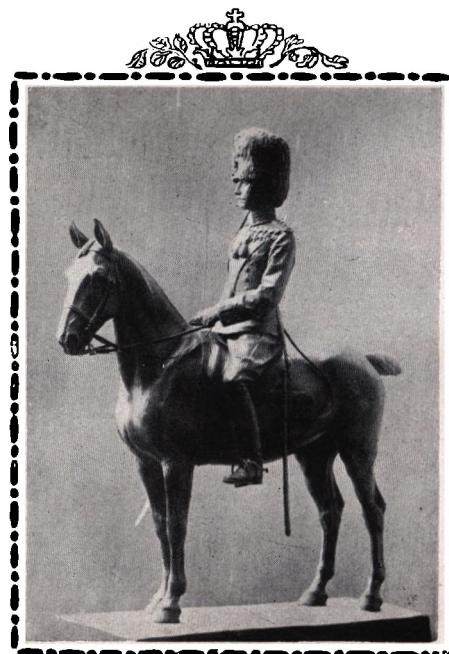

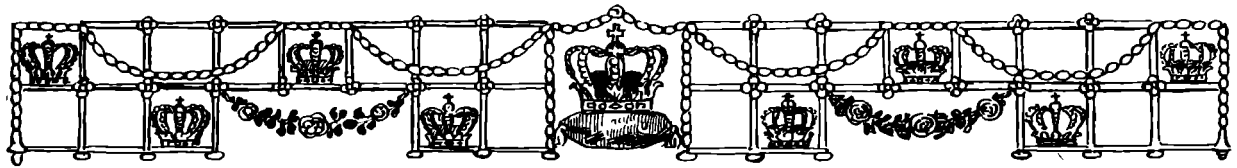
Bonnesens Rytterstatue af Kong Christian IX

Lauritz Jensens Rytterstatue af Kong Frederik VIII

Bonnesens Rytterstatue af Kong Christian X

Kong Frederik VIII som nygift

Dronning Louise som nygift

*Kong Christian X, Kong Haakon og Prinsesse Louise
(Efter Maleri af Olrik)*

*Enkedronning Louise
og hendes Moder*

*Ungdomsbillede af
Kong Frederik VIII*

*Enkedronning Louise med Dronning
Alexandra og Hertuginde Thyra*

*Enkedronningen
med Kong Christian X 1871*

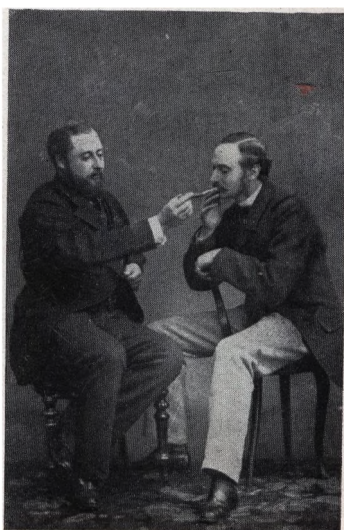
*Kong Frederik VIII
1896*

*Enkedronning Louise som nyforlovet
1868*

*Kong Frederik VIII
som engelsk Æresdoktor*

*Kong Frederik VIII
og Kong Edward VII*

Kong Frederik og Prins Valdemar

Enkeonning Louise med Kong Haakon

Familiegruppe 1877

Prins Gustav og Prinsesse Dagmar

*Kong Christian X
og Kong Haakon*

Familiegruppe 1886

*Prins Friedrich og Prinsesse Louise
af Schaumburg Lippe*

Prins Harald og Prinsesse Helene

Prins Gustav

Prinsesserne Thyra og Dagmar

Hertugen og Hertuginde af Vestergøtland med deres Børn

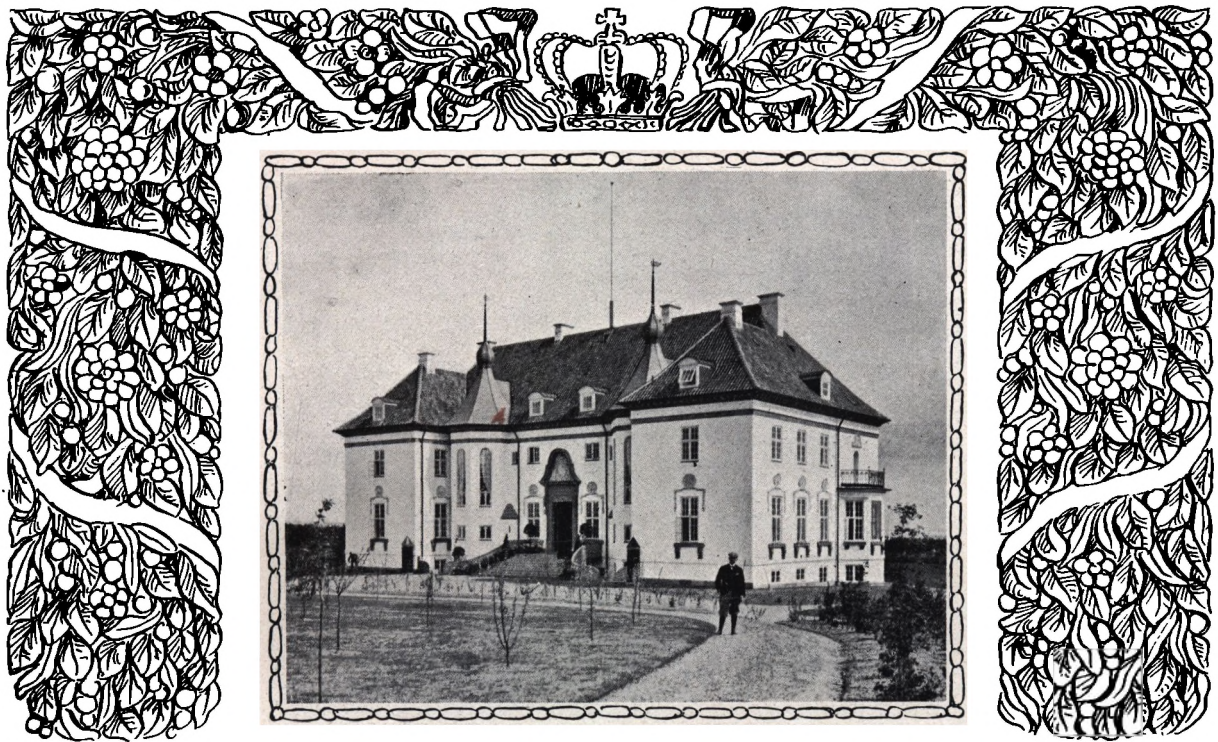
Prinsesse Louise af Schaumburg-Lippe's Børn

Kong Haakon og Dronning Maud med Kronprins Olaf

Prins Harald med Prinsesse Fedora

Kongefamilien paa Marselisborg.

Af Redaktionssekretær *H. Hansen*, Aarhus.

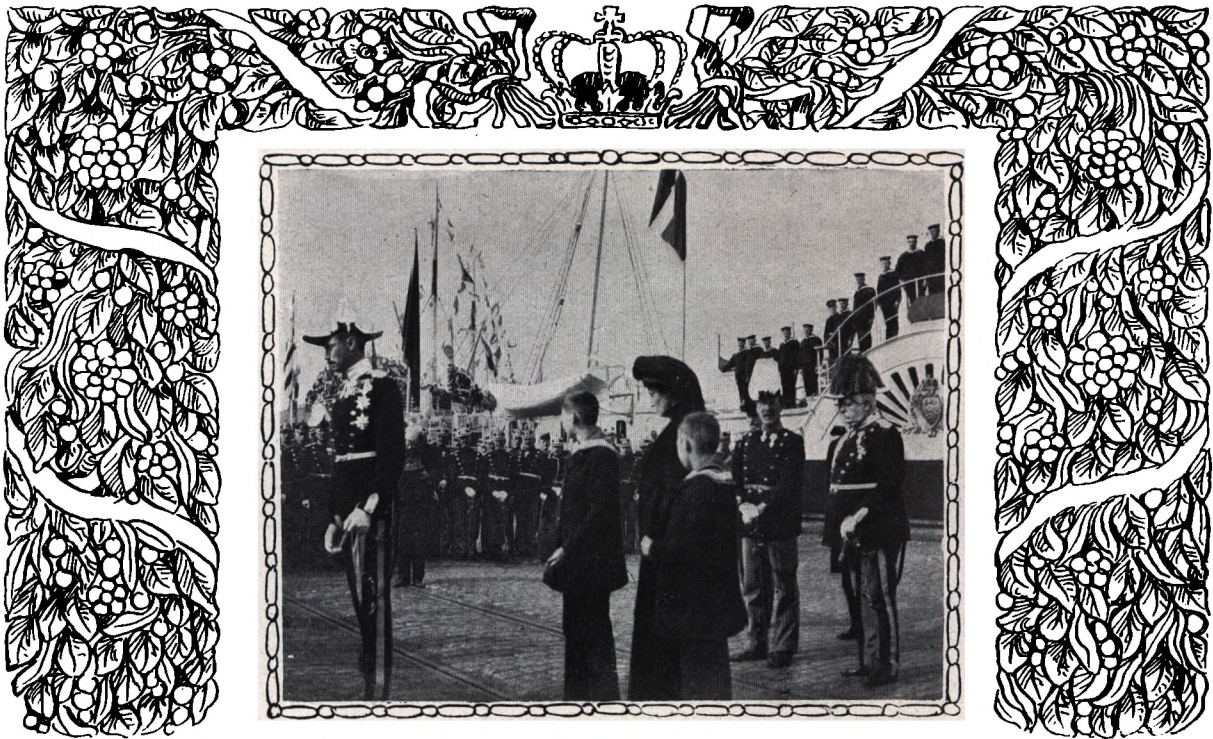
Smukt ligger den hvide Kongeborg ved Aarhusbugtens smilende Vande. En idyllisk Plet, fredlyst og uforstyrret, som gemt i Skovens dybe Ensomhed og dog nær en arbejdende Bys travle Liv og Larm. En Krans af Parkens brogede Mangfoldighed giver Slottet Læ og Baggrund, og fra Terrassen ser man ud over et Landskab saa dansk og kønt, som Moder Natur kan fremtrylle det med sin gavmilde Haand. Bag Havehækken breder sig ind under Høst et manganfarvet, pragtfuldt Tæppe, som Formiddagssolen forgylder med sit festlige Skær, og histovre fra Skovbrynet hører man alt Høstmaskinens muntre Sang henover bugnende Agre og ser tunge Aks svaje og falde for det skarpe Staal, mens en svedig Plovmand med sine Brune vender Mulden og Kreaturerne bisser Tøjreslaget rundt. Og man har den vide Udsigt over en spejlblank Bugt og Byen derinde og over til Molslands skovklædte, lerede Skrænter og bløde Bakkedrag. Et henrivende Udsnit af Aarhusegnens Naturskønhed. En dansk Idyl. Det er vor Konges jydsk Sommerslot.

Men Marselisborg har ogsaa sin Historie fælles med vort unge Fyrstepar, med Kong Christian X, der aldrig søgte Popularitet og maaske netop derfor fra sin første Færd udenfor Hjemmet blev populær i alle Kredse af det danske Folk, og med Dronning Alexandrine, der har vundet alle med sit blide Væsen. Historien begynder for godt og vel en Snes Aar tilbage.

* * *

Det var en Junidag i 1892, Prins Christian holdt sit Indtog i Aarhus for som ung Løjtnant at gøre Tjeneste ved Dragonerne. Hans Popularitet var fløjet forud fra Randers, hvor han havde faaet sin Uddannelse som Rytterofficer. Man modtog den høje Prins med en Blanding af Beundring og Nysgerrighed, da han ankom til Byen og indlogerede sig paa Hotel Royal i de kendte Værelser over Porten. Maaske fandt man det mærkeligt, at han valgte netop Portværelserne,

under hvilke tunge Vogne raslede hen over toppede Brosten ind og ud af Hotelgaarden. Men Prinsen har nok haft sin Hensigt. Foran Vinduerne mødtes Land og By, og herfra var der den bedste Lejlighed til at Følge Befolkningen i dens daglige Liv.

Nysgerrigheden svandt, som Beundringen steg. Snart vidste hvert Barn i Byen, at Prinsen var ikke blot et almindeligt Menneske som alle andre, men tillige en overmaade elskværdig og pligtopfyldende ung Officer, der efter en lang Arbejdsdag helst bevægede sig blandt Borgerne, og den første Tids Sammenstimlen foran Prinsens Væreser hørte op af sig selv. I sin Fritid, om Aftenen, saas Prins Christian i det kommunale Anlæg, og hvor det brede Borgerskab ellers fandt hen, som oftest i Selskab med et Par Kammerater, eller han red ud i Omegnen med sin Foxterrier strækkende ud ved Siden af Gangeren.

Den unge Prins gav sig gerne i Snak med Folk, hvor han kom omkring. Man følte, at han selv talte aabent og ud af Hjærtet og var imod Omsvøb og Smiger. Hans Ord var saa jævne og ligetil som hans Optræden. Hvad enten det var i festligt Borgerlag eller paa Tomandshaand, var han Situationen voxen. I Ord som i Gerning var han helt igennem sig selv. Det var Jydens Indtryk af den unge Prins.

De Forhaabninger, man havde knyttet til den gamle Kong Christians Beslutning om, at hans ældste Sønesøn, Danmarks vordende Konge, skulde fortsætte sin Uddannelse her i Jylland, var gaaet i Opfyldelse langt over Forventning. Ved sin ligefremme Jævnhed og sit bramfrie Væsen havde Prins Christian vundet Jydernes Hjærte, og som han bevægede sig frit og utvungent blandt Borgere og Bønder og kom i personlig Berøring med Befolkningen, blev han fortrolig med denne Landsdels og dens Beboeres skarpt fremtrædende Ejendommeligheder og fik Lejlighed til at sætte sig ind i Forhold, som man ikke lærer at kende ved hurtige Gæsterejser i officielle Anledninger. Og som Tegn paa deres Taknemlighed gav Jyderne Prins Christian det bedste de ejer, det, der fylder dem alle med Stolthed: Deres eget Navn. Blandt alle Kongehusets Medlemmer var der kun een, der var den jyske Prins.

Og da Pligten kaldte Prins Christian bort fra Aarhus og den jyske Halvø, fødtes i Afskeds-

stunden Tanken om at bygge en Borg for den jyske Prins, den Tanke, der tog Sigte paa at bevare og fæstne Baandet mellem Prinsen og Jylland.

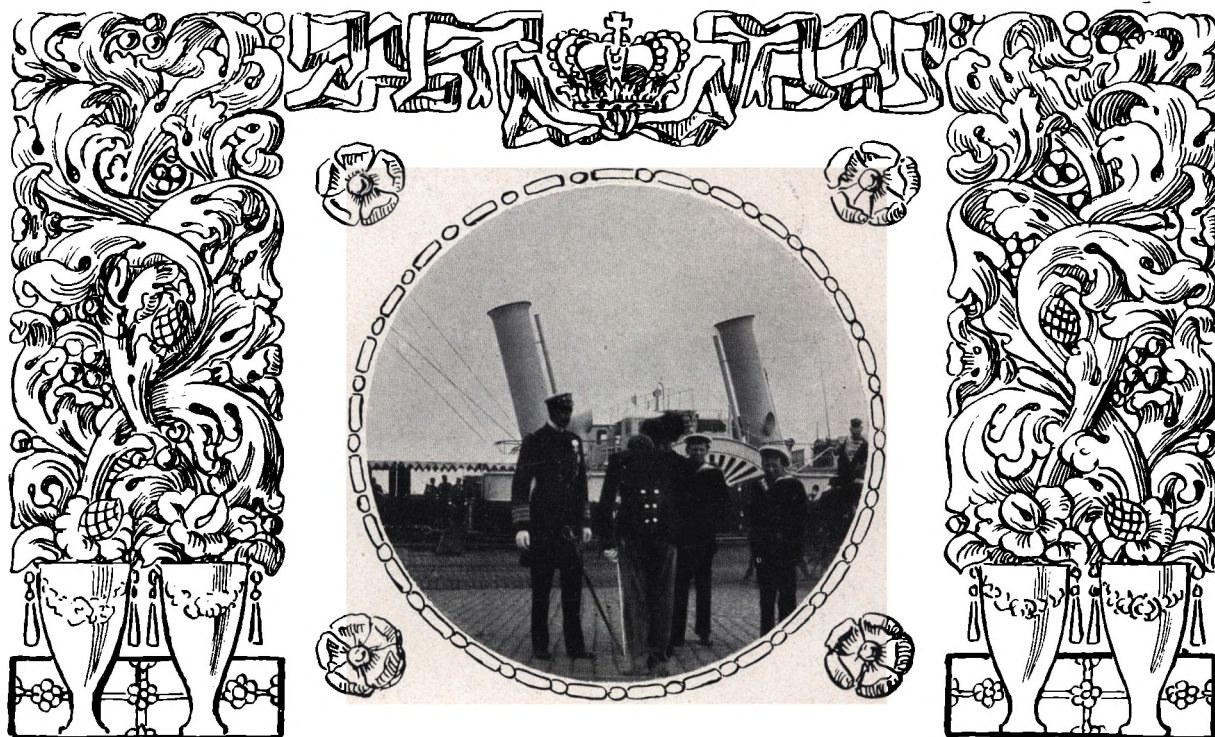
* * *

Det var jo Aarhundreder siden, at Danmarks Konger havde ejet Grund og Slot rundt om i Landets forskellige Egne og havde færdedes paa Rejser fra den ene Landsdel til den anden og derved erhvervet sig et indgaaende Kendskab til Personer, Forhold og Tilstande. Kongen og Kongens Slægt var bundet til Hovedstaden og kom i Reglen kun som flygtige Gæster til andre Egne, deriblandt Jylland, hvis Befolkning sjældent havde Lejlighed til i personlig Berøring at vise den Hengivenhed, der gror ikke mindre trofast i Jydernes Sind end i de øvrige Danskes. Gammelt var derfor det Ønske, at der i Jylland maatte blive rejst Kongehusets Medlemmer en Bolig, der kunde medføre, at de dvælede her noget længere end hidtil. I forskellig Form havde det været drøftet. Det var baaret frem af Erkendelsen om, at saa lille vort Land end er, har de enkelte Landsdele dog hver sine Ejendommeligheder, der ikke blot præger Naturen, men ogsaa Befolkningen, dens Sind og Tænkemaade, og det er kun godt, at Kongen kender disse Ejendommeligheder fra længere Tids tvangfri Færden.

Det var da ganske naturligt, at det gamle Ønske vaagnede nu paany i levende Tilknytning til netop Prins Christians Person. Som Jyden hænger ved Jorden, maatte han oprigtig ønske, at en dansk Prins blev Jordbesidder i Jylland. Det vilde give yderligere Styrke til det nye Baand, der ved den opnaaede nøjere Forbindelse mellem Prins Christian og Jylland var knyttet mellem Kongehuset og den jyske Befolkning. Det bidrog ogsaa til at fremskynde Planens Virkeliggørelse, at den jyske Prins i Mellemtiden havde fæstet sig en Brud, en vendisk Prinsesse, der var elskværdig og ligefrem som han selv. Man kunde nu vente, at det unge Fyrstepar ogsaa fremtidigt vilde befinde sig vel paa et Sommerophold saa fjærnt fra Hovedstaden og i de mere beskedne Forhold, som Jyden kunde byde, og at den nøjere Forbindelse vilde have gavnlige Følger for vort Kongehus og Folk.

* * *

Der var ikke langt fra Ord til Handling. Land og By rejste i skøn Forening ved Aarhusbugtens frie Vande, mellem frodige Bøgeskove, midt i et Landskab der er typisk jydsk, den Sommerbolig, som den jydsk Prins med sin Gemalinde og Børn tog i Besiddelse en smuk Junidag en halv Snes Aar efter sit første Indtog i Aarhus. Prinsefamilien ankom til Aarhus om Bord paa Kongeskibet „Dannebrog“ og fik den hjerteligste Modtagelse af mange Tusind Jyder, hvis Glæde og Taknemlighed Stiftamtmand, Kammerherre Dreyer gav Udtryk i en lille Velkomsttale; han fremhævede, at det jydsk Hjem var rejst for at give Prinsen Lejlighed til at lære nye Egne og nye Dele af Befolkningen at kende, og idet han overleverede Prins Christian Skødet paa Marselisborg, udtalte han, at det jo ikke var noget stort og pragtfuldt Slot, hvor høje Taarne med deres Spir stræbte op mod Himlen, men man havde tilsigtet at bygge en hyggelig og bekvem Bolig, tilstrækkelig stor efter sin Bestemmelse, og haabede, at Prinsen og Prinsessen maatte finde Behag i dette Sted, hvor Mark og Sø og Skov mødes i den skønneste Forening.

Prins Christian takkede i faa, djærve Ord og udtalte blandt andet: Vi staa dybt rørte ved denne Gaves Modtagelse. Det er i disse Dage 12 Aar, siden jeg kom her til Jylland første Gang. Jeg anede ikke i det lykkelige Aar, som jeg tilbragte dels i Randers og dels i Aarhus, hvor jeg havde Følelsen af, at jeg vandt mig mange Venner for Livet, — jeg anede ikke, at jeg i Dag skulde staa her med min unge Hustru for at modtage en Gave, der er enestaaende, og som er overdraget os til privat Eje. Jeg føler Trang til at udtale vor dybtføjte Tak for den Varme og Interesse, denne Sag har vakt overalt i vort Fædreland.

* * *

Dermed tog Prins Christian og Prinsesse Alexandrine Marselisborg Slot i Besiddelse og blev Aarhusborgere. Den jydsk Prins og hans Gemalinde færdedes frit omkring i By og Omegn og indlod sig gerne i Samtale med Folk. De levede jævnt og borgerligt som Byens Middelstand. Det er betegnende, at Prins Christian saavel i officielle Taler som ved mere privat

Underholdning altid omtalte Prinsessen som: Min Kone. Man havde slet ikke Følelsen af, at det var Prinsen og Prinsessen, der boede ude paa Marselisborg, men derimod et elskværdigt, borgerligt Par, der tilbragte deres Hvedebrødsdage i landlige Omgivelser.

Det jyske Prinsepar skabte en Familieidyl paa Marselisborg. Det var et ideelt Samliv. Ude som inde var Prinsen og Prinsessen sammen. Man saa dem gaa deres Morgentur Arm i Arm inde i Skoven eller nede ved Stranden, de cyklede sammen ind til Aarhus, kørte ud i Jagtvogn med Prinsen som Kusk eller pløjede Bugtens Vande om Bord i „Rita“ med Prinsessen ved Roret. De ønskede at leve ubemærket. Prinsessen færdedes stilfærdigt og næsten angst for at tildrage sig Opmærksomhed fjærnt fra al Etikette. Hun var ret en Prinsesse efter Jydernes Hjærte og Sind, og efterhaanden som hun blev kendt, blev hun ligesaa populær som sin høje Gemal.

Prins Christian og Prinsesse Alexandrine fandt Behag i Marselisborg og den jyske Natur i langt højere Grad, end man havde turdet haabe. Opholdet forlængedes fra Aar til Aar, og efter at Prinsen havde faaet Kommando og var bleven Chef for 28. Bataillon, boede Prinsefamilien paa Marselisborg uafbrudt i 8 Maaneder. Det var Meningen det følgende Aar at fortsætte den Kommando, der bragte Prinsen i Forbindelse med Folk fra saa at sige alle Egne af Jylland, men Kong Christian den Niendes Død ændrede denne Bestemmelse. Nye Opgaver kaldte nu paa Kronprins Christian.

*

*

*

Disse Linier tager fortrinsvis Sigte paa at skildre vor Konge og Dronning som Aarhusborgere og deres Tilknytning til Jylland; Kongens officielle Hverv og Repræsentationer som Prins og Kronprins skal derfor kun lige berøres. Det er nok at notere, at ved de Lejligheder, hvor Prinsen traadte frem som Kongens Repræsentant, var hans Optræden mandig og myndig hans Tale knap og klar, djærv og kraftfuld, og Ordene fandt altid Vej til Hjærtekamret. Hvem husker ikke fra Landsudstillingens Dage de Tusind Dansk-Amerikaneres Begejstring for Kronprinsen, som de fleste af Stævnets Deltagere saa og hørte første Gang, og de amerikanske Ovationer der blev beredt ham. Eller Færingernes og Islændernes Visit paa Marselisborg og

Gæsternes straalende Glæde over at have lært deres Kronprins at kende som en Mand, der til sine mange Dyder kunde føje den, at han har en Villie og ikke gaar af Vejen for at vise det.

* * *

Den jyske Prins blev uventet hurtigt Danmarks Konge. Men Aarhusianerne mærkede det ikke paa Livet derude paa Slottet. Kong Christian og Dronning Alexandrine kom som før til Marselisborg og lever saa jævnt som i de unge Prinsedage. Prinseslottet er blot udvidet med en Kavalerbolig. Kongen og Dronningen nøjes for deres Personers Vedkommende næsten med den samme beskedne Hofholdning, men der har maattet skaffes Plads til de mange Mennesker, som i officielle Anledninger har Ærinde til Residensen. Sommeropholdet forlænges vedblivende fra Aar til Aar. Om man ikke vidste det, kunde man deraf slutte, at Marselisborg er blevet et kært Opholdssted for vor Kongefamilie. Dronningen og Prinserne glæder sig, saasnart Sommeren holder sit Indtog, til Opholdet paa Marselisborg. Og man har en lille Maalestok for Kongens og Dronningens overordentlige Popularitet i den By og Egn, hvor de har Borgerskab, i den Hjertelighed, hvormed de modtages ved Ankomsten til Aarhus og særlig i Fjor, da de høje Herskaber gik i Land første Gang som Herskerpar og hilstes med jublende Begejstring.

Paa Kongen og Dronningen spores ingen Forandring i deres Optræden og daglige Liv paa Marselisborg. Ligesom i Prinsedagene ønsker de at bevare deres Privatliv i Fred. Ved Syvtiden rider Kongen en lang Tur ud i Landet, og det hænder da, at han faar sig en Passiar, kendt som han er med Omegnens Befolkning. Saaledes blev han den første Sommer efter Regeringens Overtagelse en Morgenstund standset af en Husmand, der tog fat i Kongens Hest og hilste:

- Goddag, Deres Majestæt.
- Goddag, Søren Rasmussen.
- Maa det være Een tilladt at ønske til Lykke. De er jo bleven Konge siden jeg saa Dem sidst.

— Tak. Hvordan har De det saa, Søren Rasmussen?

— Jo, Deres Majestæt, saa nogenlunde. Men Skatterne er rigtignok slemme. Og nu har vi jo faaet denne hersens Forsvarsskat, der tynger allerhaardest paa mit Budget.

— Men De betaler jo slet ikke Forsvarsskat, Søren Rasmussen!

Husmanden var et stort Spørgsmaalstegn, indtil Kongen havde givet ham et lille Kursus i Forsvarslovene. Og saa maatte han jo tilstaa, at han kun havde mærket Svien — i Avisernes Spalter.

Af saadanne Smaatræk kan der fortælles mange.

* * *

Kongeparrets Familieliv paa Marselisborg er et Mønster for Folket. I Aar som i Fjor har man kunnet se Kongen og Dronningen paa deres Morgentur i Skoven eller køre ud i den lette Jagtvogn med Kongen som Kusk og Dronningen og Prinserne paa Bagsædet. Majestæterne tager gerne ud alene. Kan hænde, at man paa Strandvejen møder Dronningen cyklende uden Ledsager og paaklædt saa beskedent som den jævne Borgerkone, saa en Fremmed, der er vant til at se Hofliv andre Steder, næppe vil tro, at det er Danmarks Dronning, som bevæger sig saa frit omkring. Maaske vil han se Dronningen standse og vinke ud til en Baad, der nærmer sig Land, og lidt efter modtage sin Gemal, der selv har siddet ved Roret, og Kongeparret spaserer Arm i Arm op paa Slottet. Eller man en Morgenstund møder Kongen og Dronningen med hver sin Aare under Armen paa Vej ned til „Rita“. Eller man ser Kronprins Frederik, der har en stærk Tilbøjelighed for Sømandslivet, ro omkring i en lille Nøddeskal, og Prins Knud køre med Æselspand eller lege med jævnaldrende Kammerater fra Omegnen.

Den, der nu og da kommer paa Marselisborg som Kongens og Dronningens Gæster, kan berette om det smukkeste Familieliv og den rørende Kærlighed, hvormed Prinserne, der nu deltager i Taflerne, hænger ved deres Forældre. Dronningen er først og fremmest den trofaste Hustru, der deler Godt og Ondt med sin Husbond, og den gode Opdrager og Moder for

sine Børn. Ved Taflerne underholder Kongen og Dronningen sig med deres Gæster paa ligefrem og tvangfri Maade om en Mængde forskellige Spørgsmaal og viser den mest levende Interesse for alt, hvad der rører sig i Befolkningen; og de aabenbarer et indgaaende Kendskab til de mindste Enkeltheder, som ofte har overrasket Gæsterne og siden givet dem Lejlighed til at drøfte, hvordan Majestæterne faar Tid til at sætte sig saa grundigt ind i alle Sager. At Kongen ogsaa er fortræffeligt orienteret i den udenlandske Politik, kan der nævnes mange Exempler paa, og Gæsterne lægger Mærke til, at han har en ualmindelig Hukommelse.

Alt dette er kendt i ret vide Kredse. Derimod ved maaske de Færreste, at Kongen har en meget lang Arbejdsdag. Kong Christian sidder ved sit Skrivebord til langt ud paa Natten, og det har han gjort fra sine Prinsedage. Naar hele Slottet sover, arbejder Kongen. Han læser Blade og Bøger og Statssager. Der er ikke den Sag af nogen Betydning, som Kongen ikke personlig sætter sig ind i. Om Dagen tager han hvert Minut i Betragtning og arbejder ofte flere Timer over Midnat. Men alligevel staar han op Vinter som Sommer Kl. 6 $\frac{1}{2}$ og rider ud.

Ved sit flittige Studium i Arbejdsværelset og sin tvangfri Færden har vor unge Konge, hvis Villie det er at være en Konge for hele Folket, allerede gennem mange Aar forberedt sig til sin høje Gerning, hvis Alvor og Ansvar han føler dybt og levende, og til hvilken han viede al sin Stræben, da han fra Amalienborg Slotsaltan udtalte de saa lykkeligt formede og saa personligt prægede Mandsord: Danmarks Lykke, Danmarks Frihed og Selvstændighed skal være mit Maal. Den Tale gav befriende og glædefuld Genlyd hos de mange Tusind, der var forsamlet paa Slotspladsen, ud over Byen og Landet og langt udenfor Danmarks Grænser, overalt i den vide Verden, hvor Danske bo og bygge. Den Dag mærkede vor unge, ranke Konge alle danske Hjærter slaa i Takt med hans og mødes i Taknemlighed og Tillid til, at Kong Christian med sine rige Evner og sin sjældne Popularitet ogsaa vil være Mand for med fast Villie at styre vort gamle Statsskib frem mod det smukke, stolte Maal.

Hs. Majestæt Kongen som Soldat.

Af Oberstløjtnant *Dalhoff-Nielsen*.

Ingen af Danmarks Konger har faaet en saa omfattende og grundig Militæruddannelse som Kong Christian X, og ingen af dem har saaledes som Hs. Majestæt maattet arbejde sig frem lige fra Geleddet af, med Gevær i Haand og Tornistret paa Ryggen, gennem alle Grader op til Generalsværdigheden. En Karakteristik af vor Konge som Soldat bliver derfor Beretningen om 23 Aars ihærdigt Arbejde i Hærens Tjeneste lige fra det Øjeblik, da den 18 aarige Prins gjorde sit første Bekendtskab med Eksercerpladsens Strabadser og indtil den Dag, da Kongeværdigheden bragte Hs. Majestæt i Spidsen for Hær og Flaade.

Paa sin 18 aarige Fødselsdag, den 26. September 1888, blev daværende Prins Christian af sin kongelige Bedstefader udnævnt til Sekondløjtnant i Hæren og indrangeret i Livgardens Officerskorps. Tiderne havde forandret sig fra den Gang Prinser modtog Officersepauletterne i Vuggегave og ofte naaede de højeste Grader sammen med Myndighedsalderen. Prins Christian kom ganske vist ogsaa nemt til sin første Officersgrad, men slap dog ikke for noget af det Arbejde, der for andre var Betingelsen for at vinde den.

Den 6. Maj 1889 tidlig om Morgenen meldte Prinsen sig paa Rosenborg Eksercerplads til daværende Kaptajn Arendrup, der skulde lede de nyankomne Rekrutters Uddannelse. Prins Christians første Instruktør blev Stabssergent Hansen, der lever som Krigsraad paa Frederiksberg og endnu med Glæde mindes sin kongelige Elev. En streng Skole har det været for den unge Prins, som dog med sit straalende Humør overvandt alle Rekruttidens Strabadser, og de faar, som bekendt, altid en Ende.

Efter Rekrutskolens Slutning kom Prins Christian i Oktober Maaned ud paa Officersskolen sammen med Aarets Officersaspiranter for at blive indviet i Krigskunstens teoretiske Grundlag. Og 1¹/₂ Aar efter, i Foraaret 1891, aflagde Prins Christian som enhver anden dansk Officer

Kongen afholder sin første Troppeparade

den foreskrevne Afgangsprøve, der er Forudsætningen for Udnævnelsen til kongelig Officer. Men til denne Forudsætning var der knyttet Fordringen om et halvt Aars tilfredsstillende praktisk Tjeneste, og først efter at ogsaa den Prøve var overstaaet, blev Prins Christian udnævnt til Premierløjtnant i Fodfolket. Det var den 28. Oktober 1891, og allerede tre Dage efter meldte Prinsen sig ved 5. Dragonregiment i Randers for at gænge Rykkeriets Sekondløjtnantskole.

I Løbet af de 7 Maaneders Ophold i Randers erhvervede Prins Christian sig en mægtig Folkeyndest ikke alene blandt Randers Borgerskab men blandt alle Jyder, og denne Folkeyndest voksede yderligere i det Fjerdingaar, Prinsen derefter tilbragte ved 3. Dragonregiment i Aarhus. Fra denne Tid stammer Kælenavnet „den jyske Prins“ og Tanken om at bygge Prinsen et Slot til Sommerbolig. Denne af ægte patriotiske Følelser udsprungne Tanke har faaet vidtrækkende Følger; thi mere end noget andet har den bidraget til Styrkelse af Righeden og til at knytte Konge og Folk fast sammen.

Efter den anstrængende Kavalleriskole, der udviklede Prins Christian til en elegant og dristig Rytter, kom Prinsen tilbage til Livgarden og fuldendte her i 4 $\frac{1}{2}$ Aar sin Uddannelse som Premierløjtnant. Denne Periode blev kun afbrudt af et 6 Ugers Kursus i Pioner- og Signaltjeneste ved Ingeniørregimentet i 1895 og en Kommando til 1. jyske Brigades Stab under Manøvrerne i Efteraaret 1896.

Den 23. Februar 1898 blev Prins Christian saa udnævnt til Kaptajn og Kompagnichef i Livgarden, i hvilken Anledning Hærens Premierløjtnanter skænkede deres hidtilværende kongelige Kamerat en Æressabel, og samme Aar formælede Prinsen sig med Prinsesse Alexandrine.

Syv virksomme Aar havde Prins Christian tjent som Kompagnichef ved sin Udnævnelse til Oberstløjtnant. Samtidig blev Prinsen forsat til 8. Regiment i Aarhus og overtog fra den 24. Marts 1905 Kommandoen over 28. Bataillon. Denne Kommando skulde kun vare et Aar. Kong Christian IX døde den 29. Januar 1906, og Prins Christian afløste nu sin høje Fader som

Kongen i Spidsen for Livgarden

Kronprins til Danmark. Men de med den nye Stilling forbundne Pligter hindrede dog ikke Kronprins Christian i at fuldende sin militære Uddannelse. Kong Frederik VIII udnævnte den 14. Marts 1906 sin Søn til Oberst og Chef for Livgarden, den Afdeling ved hvilken Kronprinsen 17 $\frac{1}{2}$ Aar tidligere havde begyndt sin militære Løbebane.

Sjældent, om nogensinde, har vel den danske Hærs Eliteafdeling haft en Chef, der passede i den Grad ind i det stolte Ensemble som Kronprins Christian. I denne Afdeling havde Kronprinsen tilbragt en lang Række lykkelige Ungdoms- og Manddomsaar, var selv Garder baade i indre og ydre Forstand, knyttet til Afdelingen ved stærke personlige Baand og kendt med dens Traditioner og indre Liv som faa. Man tager næppe fejl i, at de halvtredie Aar, i hvilke denne Chefspost var betroet Kronprins Christian, endnu hører til vor Konges kærester Minder. Et Bevis herfor tør man se i den Glæde, Kronprinsen lejlighedsvis lagde for Dagen over Tilladelsen til at bære sin gamle Afdelings Uniform efter Udnævnelsen til Generalmajor.

For Aaret 1908 var der planlagt en stor Efteraarsmanøvre, til hvilken omtrent hele Hæren skulde sammendrages paa Sjælland. Der frembød sig saaledes en gunstig Lejlighed for Kronprinsen til at øve sig i den højere Troppføringskunst. Den 28. August 1908 blev Kronprinsen udnævnt til Generalmajor og rejste til Odense for at overtage Kommandoen over fynske Brigade, der dengang bestod af 5. og 6. Regiment. Manøveren, som var den største, vi har haft, foregik saa at sige for Europas Øjne, idet den blev overværet af et stort Antal fremmede Officerer. Det lændte en Dag, at en Del af dem opholdt sig paa Forsvarsliniens venstre Fløj, hvor de, efter at være blevne indviede i Angrebsdispositionerne, ventede at kunne iagttagte fynske Brigades Omfatningsangreb. Tiden var allerede noget fremskreden, og endnu havde de ikke set noget til Brigaden. Da omfattende Flankeangreb som oftest frembyder Vanskeligheder at iværksætte, er det ikke usandsynligt, at de har tænkt sig Muligheden af, at Angrebet var mislykket. Men paa engang gav Forsvaret efter som for et usynligt Tryk og i samme Nu udløstes en overvældende Forfølgelsesild fra Skyttelinier, som man hidtil ikke havde bemærket. Da de fremmede Officerer blev oplyste om, at det var Kronprinsens Tropper, der angreb, og

noget efter fik Lejlighed til at se den Lethed, hvormed Fynboerne trængte igennem Hegnene uden at miste Sammenholdet i de lange Skyttekæder, blev de øjensynlig meget interesserede og erklærede, at Angrebet var absolut afgørende, men drøftede samtidig indbyrdes Mulighederne for at holde Slaget gaaende.

Kommandoen over fynske Brigade blev den sidste Chefspost, som Kronprinsen kom til at beklæde. Fra den 29. Oktober 1908 blev Kronprinsen stillet til Raadighed for 1. Generalkommando og fik dermed en ny Virksomhed, som har sat blivende Spor i Hærens Arbejde. Det var den franske General Percin's Ideer om Samvirkningen mellem Fodfolket og Feltartilleriet under Kampen, som man vilde forsøge at overføre i Praksis, og det blev da overdraget Kronprinsen at lede en Række særlige Øvelser til Fremme af dette Samarbejde mellem de to Vaaben. Øvelserne tog deres Begyndelse i 1909 med Garnisonerne paa Sjælland og fortsattes Aaret efter i 2. Generalkommandodistrikt. Kronprins Christian tog med levende Interesse fat paa denne vanskelige Opgave, og fremlagde senere sine Anskuelser om Sagen i et Foredrag i det krigsvidenskabelige Selskab, der offentliggjorde det i „Militært Tidsskrift“.

Foruden denne omfattende Virksomhed, deltog Kronprinsen i Detachementsøvelserne Vest for København i Oktober 1909 som Partifører og ledede i Marts Maaned det følgende Aar nogle Øvelser mellem Københavns og Helsingørs Garnisoner. Endelig i 1911 førte Kronprinsen det ene Parti under 1. Divisions Efteraarsøvelser paa Sjælland, og hermed endte Kronprins Christians aktive Troppetjeneste.

I Maj 1912 afgik Kong Frederik VIII ved Døden, og Onsdagen den 15. Maj proklameredes Kong Christian X Tronbestigelse.

* * *

Hs. Majestæt traadte i Spidsen for sin Krigsmagt med et indgaaende Kendskab til alle Hærtjenestens Enkeltheder, og et saadant Kendskab skaffer man sig kun gennem mange Aars praktisk Tjeneste i alle Grader. Det betyder overordentlig meget, at Statsoverhovedet selv er Soldat og kender Statens Magtinstrument af personlig Erfaring; thi ved store politiske Afgørelser, hvor Spørgsmaalet Krig eller Ikke-Krig staar paa Dagsordenen, giver det fortrolige Kendskab til Statens Værn større Sikkerhed for at træffe det rette. Og det er til Gavn for Hærens Arbejde paa at fuldkommengøre sig til sit høje Kald, at dens øverste Chef er opdraget i Hærens Rækker og i alle sine militære Afgørelser kan bygge paa sit Kendskab til dens Tarv.

Vi tør føle os forvissede om, at den lange Militærtjeneste ikke alene har gjort Hs. Majestæt til Soldat og Fører, men tillige har været den bedst mulige Forberedelse for den langt større Opgave at være Fører for vort Folk. Og idet Hæren har maattet give Afkald paa den Ære at have Hs. Majestæt alene for sig selv, kan den dog kun føle sig stolt over, at Landets Konge i saa mange Aar har tilhørt dens Officerskorps, og at den har sin beskedne Andel i at have forberedt Hs. Majestæt til den store og ansvarsfulde Gerning at lede det danske Folk og vogte Danmarks Ære.

Kongen som Sekondløjtnant

Kongen som Premierløjtnant

Kongen som Oberst og Chef for Livgarden

Kongen som Kaptajn og Kompagnichef i Livgarden

Kongen som Oberstløjtnant og Chef for 28. Bataillon

Kongen under Øvelserne paa Bornholm

Kongen holder Hvil under Øvelserne i Nordsjælland

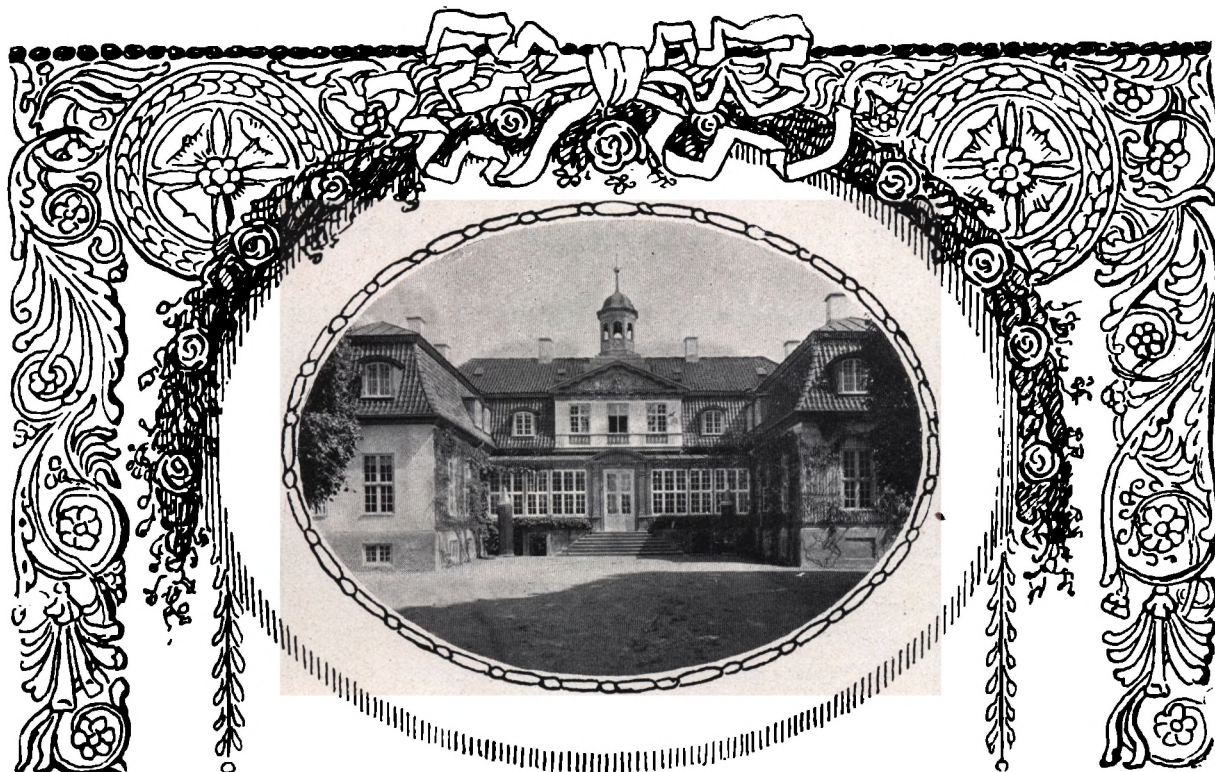
Kongen paa Rekrutskolen

Kongen som Bataillonschef under en Øvelse i Jylland

Kongen inspicerende de frivillige Korps

Hs. Majestæt Kongen og Idrætten.

Af Overretssagfører *I. L. Nathansen*,
Dansk Idræts-Forbunds Formand.

Gammel som Menneskeslægten selv er Idrætten. Saa langt Sagnene rækker tilbage, finder man i alle Lande Spor af Idræt. I Syd og Nord, overalt er Idræt kendt.

Den nordiske Mythologis skønne Sagn, byggede op af Nordens Folk paa Granskning af Naturen og det selv, giver Billeder af Idrætskampe. Hvem husker ikke Idrætslegene hos Udgaardsløke, Væddeløbet mellem Huge og Thjalfe, Tordengudens Vægtløftning med Katten og Brydning med Elle. Symboler er det jo, men de er iklædt de Billeder, Fortælleren kendte fra det virkelige Liv.

Idrætten var vel kendt i gamle Danmark, og fremmede Skribenter talte i fordums Tid om, at Danmark frembragte de fodrappeste Mænd af alle Folk. Og det var ikke ringe Folk, der drev Idrætslegen. Thorssagnet viser det. Og i den historiske Tid berømmes mangen kendt Helt for sin Idræt. Roses ikke Erik Ejegod som dygtig Sten- og Spydkaster? Det hedder, at han kastede længere med Sten og Spyd, naar han sad, end andre Mænd, naar de stod.

Tiderne skifte og Idrætten med dem. Forsvinde kan den ikke. Dybt i Mennesket bor Glæden ved at have et stærkt og smidigt Legeme og Lysten til at kappes med andre i legemlig Styrke og Behændighed.

I Nutiden vokser Idrættens Træ stærkt og frodigt. Jordbunden er god for den, og vidt forgrener den sig. Dens Vækst næres af det nye Stof, der er kommen til den Jord, den vokser i: Hygiejnen. Ophobningen af Menneskene i Byerne, det stærkt pulserende, nerveslidende Liv, Specialiseringen i det daglige Arbejde, fordrede en Modvægt. Vor Konge er vokset op i denne Tid; ogsaa til ham stiller det Samfund, hvis første Statsborger han er, Krav, der maa slide. Ved Roret i sin Baad, højt paa Hesteryg, eller strejfende om med Bøssen i Haand, søger Kongen i sin Idræt den Forfriskelse, han trænger til. Men paa Idrættens Træ er mange andre

Grene. Men Kongen kender dem alle og interesserer sig for, at de alle trives til Gavn og Udvikling for alle Landets Befolkningslag.

Behandlingen af Vaabnet har Kongen altid haft en varm Interesse for, saavel i de mange Tjenestear som Premierløjtnant og Kaptajn i Garden, som ogsaa senere. Og Kongen er selv en ivrig og dygtig Skytte. Da Kongen som Kronprins sidste Gang overværede et Idrætsstævne en Søndag Formiddag, husker jeg, at han fortalte mig, at han tidlig om Morgenen, paa et Tidspunkt, hvor jeg havde sovet sødeligt, havde været ude paa Skydebanerne for at deltage i Skydningen. Med sit eget reglementerede Fodfolksgevær af Model 89 havde Kongen Søndag efter Søndag uden Hensyn til Vejr og Vind givet Møde i Københavns Skytteforening og gennemført som godt Forbillede for de andre Skytter alle den da indførte Klasseskydnings Rækker. Ogsaa paa Jagten er Bøssen i sikker Haand hos Kongen, der er vel kendt i Jægerens Kreds som Skytte baade med Kugle og Hagl; mangt et godt Skud berettes der om. Dansk Jagtforening har en dygtig Skytte til Protektor.

Som Kongen gerne selv færdes til Hest, nærer han selvfølgelig ogsaa Interesse for Rideporten, saavel i som udenfor Hæren; ofte overværer Kongen Væddeløbene og paa Banen kæmpes der om de Præmier, han har skænket til Fremme af denne Sport, som han gennem Foreningen til den ædle Hesteavls Fremme er Protektor for. Kørsel med Sparkstøtting, som kun faa indlader sig paa, udøver Kongen, naar der en sjælden Gang er Lejlighed dertil.

Med ikke mindre Iver har Kongen dyrket Sejlsporten. Den Energi, der er den gode Idrætsmands Særkende, og som Kongen besidder i fuldeste Maal, har ikke ladet ham slaa sig til Ro med blot at eje Baad og saa lade andre sejle den. Kongen er en sikker Mand ved Roret, og iaar har han endog deltaget i Kapsejladsen. Og de gode theoretiske Kundskaber paa Sejlsjadsens Omraade har Kongen demonstreret ved i sine mange Eksaminers Rækker at indlemme Sætteskippereksamen. Kongen var allerede som Kronprins Dansk Yachtklubs Æresformand, og som Konge har han ønsket at bevare dette nærmere Forhold til vort Lands største Sejlselskab.

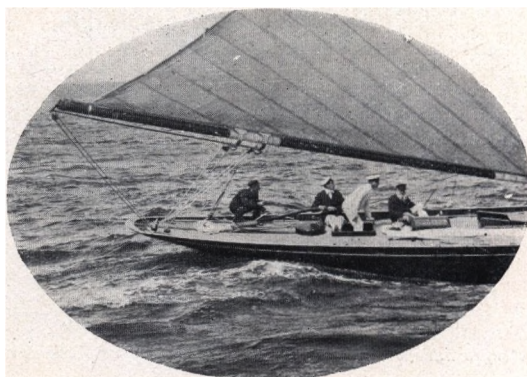
Da de danske Forbund for Athletik, Athletidræt, Boldspil, Fægtning, Gymnastik, Rosport, Skøjteløb og Svømning stod samlede i Centralorganisationen, Dansk Idræts-Forbund, overtog Kongen, dengang som Kronprins, Protektoratet for Forbundet. Med den mest levende Interesse har Kongen fulgt Arbejdet indenfor Forbundet. Og det skal der en Idrætsmand til. Snart har jeg haft den Ære at ledsage Kongen til Lands, snart til Vands for at følge de forskellige Idrætskampe; snart har det været til Terrænløb eller Boldkampe, hvor Regnen gennemblødte til Skindet, eller Solens Straaler brændte ubønhørligt, snart til Skøjteløb, hvor den iskolde Vind sved i Øjnene, snart til Idrætskampe i lukkede ophedede Lokaler, hvor man i Timevis maa holde den mest minutiøse Opmærksomhed vedlige.

Altid fuld af Energi og levende Interesse for alle Detailler, har Kongen sat sig ind i den danske Idræts forskelligste Specialer.

Mange Vandrepræmier og Pokaler for al Slags Idræt har Kongen knyttet sit Navn til. Med Begejstring og Iver kæmpes om disse Minder, skænkede af Landets idrætselskende Konge, der ved sit eget Exempel og sin Interesse bidrager til, at Idrættens Sag trives i Danmark til Udvikling af en handlekraftig, stærk og raadsnar Ungdom.

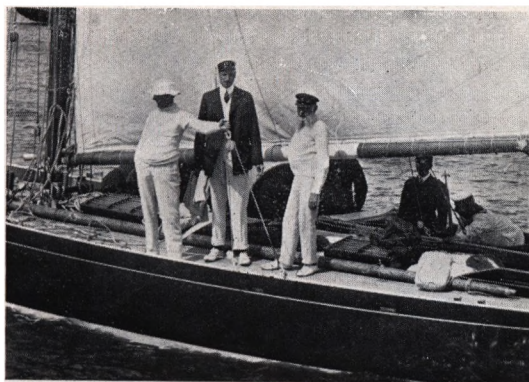
Kongen kører med Sparkstøtting

Kongen styrer ved Kapsejladsen 1913

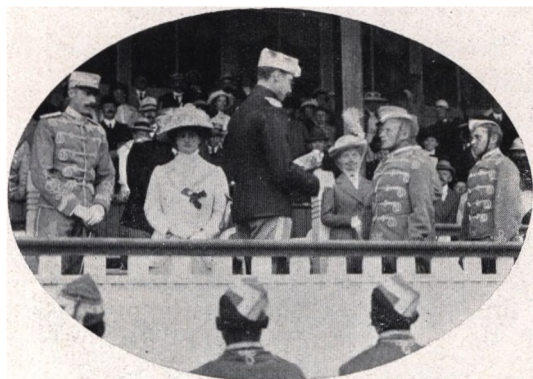
*Kongen henvender ved Indvielsen af Fodboldbanen i Københavns Idrætspark den 25. Maj 1911
en Tak til Københavns Kommunalbestyrelse for dens Støtte af Idrætten*

Kongen ved Kapsejladsen 1913

Kongen uddeler Præmier efter et Idrætsstævne

Kongen uddeler Præmier til menige Husarer efter Væddeløbet.

Kongen deltager i Klasseskydningen.

Kongen overværer sidste Gang som Kronprins et Idrætsstævne (Indvielsen af Københavns Idrætsparcs Stadion 12. Mai 1912).

Kongen hilser paa de engelske Fodboldspilleres Anfører imellem Halvlegene.

Kongen overværer efter Tronbestigelsen første Gang et Idrætsstævne (Terrænløbet Marts 1913).

Bernstorff.

At Mimi Carstensen.

Dette Navn rummer for mig og mange af den ældre Generation, som har levet i Gentoftes Sogn i en Menneskealder, en Række dyrebare Barndoms- og Ungdomsminder. Paa Bernstorff Slot tilbragte jo vor kære, afdøde Konge Christian den 9de sammen med sin Dronning og deres Børn saamange lykkelige Somre.

Det inderligste Forhold udviklede sig efterhaanden mellem Slottets Beboere og Gentoftes Sogns Befolkning, der med den største Ærefrygt og Kærlighed omfattede Kong Christian og hele hans Hus. Paa Egnen derude næres den Dag i Dag den største Pietetsfølelse lige overfor alt, hvad der vedrører Kong Christian og Dronning Louises Minde.

Kongen og Dronningen omfattede da ogsaa alle Sognets Beboere med en rørende Hengivenhed og Interesse.

Hvor var det dog en Højtidsdag, naar vi Smaapiger fik Besøg i den lille Skole derude i Ordrup af Dronning Louise og hendes Døttre. Dronningen havde en sjælden Gave til at omgaas Børn og forstaa deres smaa Glæder og Sorger. Hvor var hun ikke elskværdig og indtagende, naar hun stilfærdig traadte ind i de smaa Skolestuer og talte venligt og rosende om vore sikkert ofte grufulde Haandarbejder, eller saa paa vore tilklattede Stilebøger. Hvor var vi lykkelige ved saadanne Besøg og, hvor levede vi højt paa at fortælle derom i mange Dage.

Og hvor var jeg stolt og glad, da Kong Christian paa en Spadseretur en Foraarsdag i 1864 kom hen til mig og sagde: kom her hen min lille Veninde og lad mig forestille Dig for min Søn Georg, Grækernes Konge og min ældste Søn, Din tilkommende Konge, og endvidere sagde Kongen, idet han pegede paa en tredie Herre, det er min Broder Prins Hans, saa nu kender Du jo os alle. Da Kongen tog Afsked, bad han mig om at hilse min Fader og takke ham, fordi han havde lært mig at hilse saa pænt paa ham.

Den samme Venlighed, han viste mig den Dag, bevarede han for mig lige til sin Dødsdag, og det samme gælder hans Søn Kong Frederik den 8de.

Min Veneration og Kærlighed til begge de afdøde Konger og deres Slægt har saaledes sit Udspring fra mine tidligste Barndoms minder.

Til mine senere dyrebare Minder fra „Bernstorff“ hører Dronning Alexandras Afsked med os Sognebørn. Endvidere Kejserinde Dagsmars sidste Dage ude i Barndomshjemmet, og saaledes kunde jeg blive ved i en Uendelighed, lige til hin Oktoberaften, da Kong Christian sammen med sine Børn og Børnebørn varsomt bar den sorte Fløjskiste, der gemte Slottets elskede Herskerinde, ned af Trapperne paa „Bernstorff Slot“ og stillede den lydløst ind i den ventende Vogn.

Ogsaa da fulgte Kongefamiliens smaa Veninder fra Gentoftes Sogn med, og for sidste Gang strøede de Blomster paa Dronning Lonises Vej.

Otte Aar efter døde jo ogsaa Slottets gode Herre, og hans yngste Søn med sin folkekære Hustru og deres Børneflokk, der i saamange Aar havde været kærkomne Sommergæster derude, rykkede nu ind som „Bernstorff's Slot's“ Herskere.

Bedre Arvtagere til Barndomshjemmet end Prins Valdemar og Prinsesse Marie kunde næppe tænkes.

Hvis Prinsesse Marie ikke iforvejen havde været saa elsket som hun var, saa havde hendes kærlige og opofrende Maade at være paa lige overfor Kong Christian efter Dronning Louises Død været nok til at vinde hende Alles Hjerter i Gentoftes Sogn. Men Prinsessen lod det ikke blive derved; hendes Godhed og Omsorg strakte sig til ethvert lidende Menneske derude, som hun kunde være til Hjælp og Støtte. Og Prinsessen kom ikke alene med Penge og Gaver; men hendes menneskelige rent personlige Omsorg og hendes kærlige Ord til alle dem, der trængte dertil, var det, der skabte hende hendes store Popularitet derude ligesom alle andre Steder i hele Landet.

Hendes altfor tidlige Død vakte jo almindelig Sorg, men paa det kære „Bernstorff“, som hun elskede saa højt, føles Savnet den Dag i Dag endnu sikkert dybest.

Om Prins Valdemar, der nu tilbringer Somrene derude sammen med sine Børn, veed jeg, at han hver Time paa Dagen savner den sjældne Hustru og Moder, der spredte saa megen Lys og Glæde i Hjemmet.

For ham, der er født paa „Bernstorff Slot“ og har levet der omtrent hele sit Liv sammen med de kære, der nu er borte, maa Savnet jo ogsaa være størst og Minderne rigest.

Maaske kan det være Prins Valdemar en lille Trøst og Glæde at vide, at den Kreds af Venner, der værner om Minderne fra „Bernstorff“, endnu, naar det kniber i en eller anden Sag, finder det naturligt i Prinsesse Maries Navn at henvende sig til ham, hvem de betragter som Bæreren af Slottets gode Traditioner.

Prins Valdemar og Prins Georg

Kong Chulalongkorn i Besøg paa Bernstorff

Prins og Prinsesse Georg af Grækenland

Prins Valdemar

Famliegruppe fra „Det gule Palæ“ 1899

Prinsesse Marie

Prins Axel

Prinsesse Margrethe

Prins Aage

Prins Erik

Prinsesse Marie med Prinserne Aage og Axel som Konfirmander

Prins Viggo

Prinsesse Marie i sit Atelier

Billedhugger H. Chr. Petersens Mindesmærke for Dronning Louise paa Bernstorff

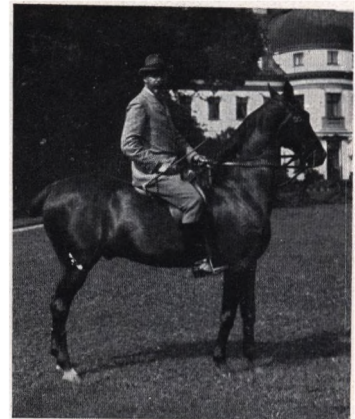
Prinsesse Marie i sin Salon

Prinsesse Marie til Hest

Billedhugger Bonnesens Rytterstatue af Prinsesse Marie

Prins Valdemar til Hest

Prinsesse Marie og Prins Valdemar paa Bernstorffs Slutstrappe

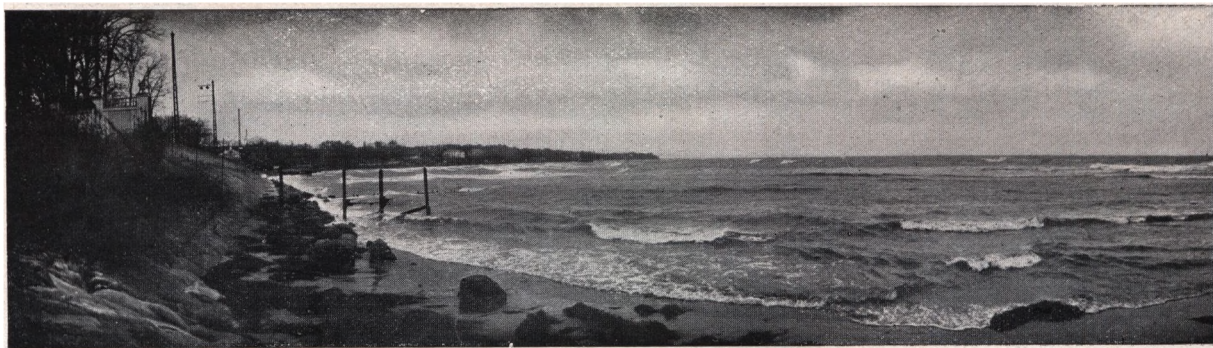

Billedhugger Bundgaards Mindesøjle ved Femvejen 1913

Prins Valdemar og Prinsesse Margrethe

Parti af Stranden ved Hvidøre

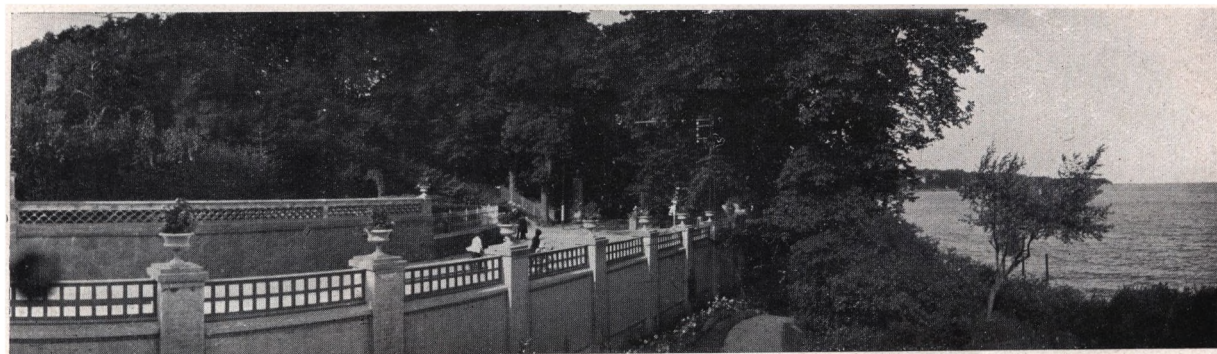
*Dronning Alexandra med sin
Yndlingshund*

Haveparti fra Hvidøre

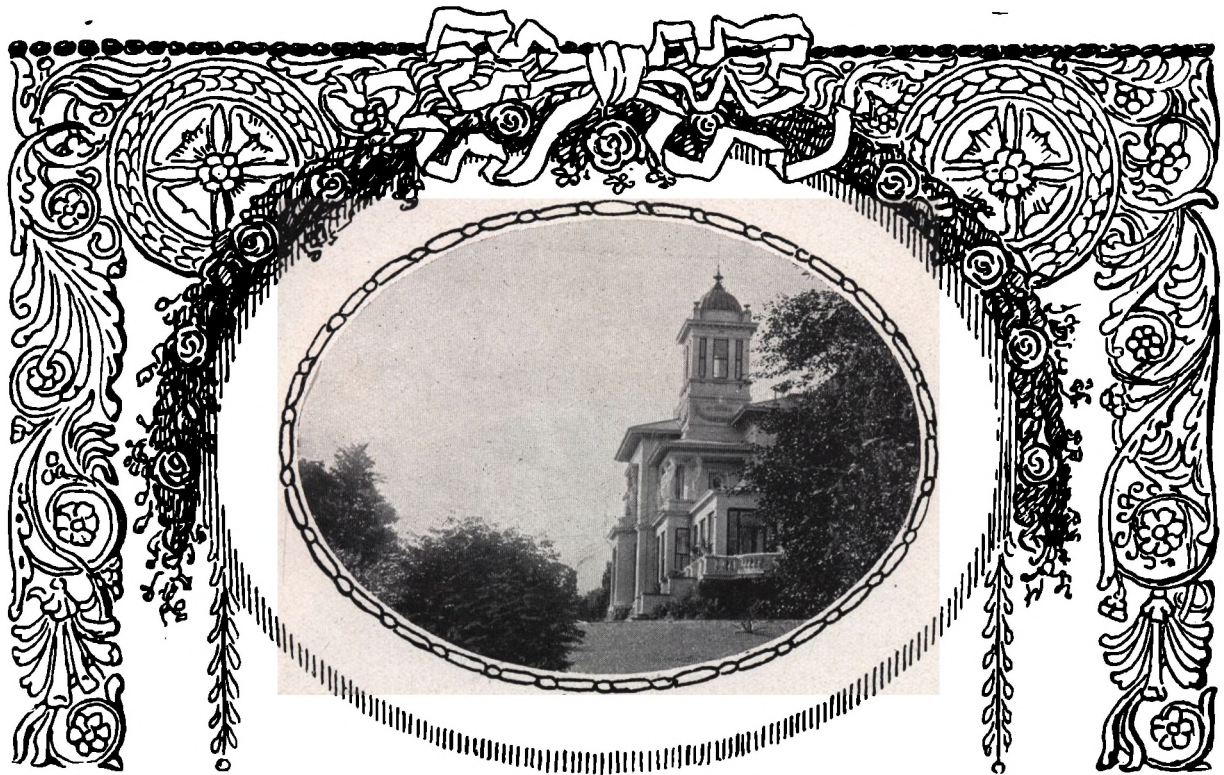
*Kejserinde Dagmar
i Strandhaven*

Parti af Strandvejen ved Emiliekilde

Amatørbilleder fra Hvidøre, tagne af Dronning Alexandra og Kejserinde Dagmar 1913

Hvidøre.

Af Mimi Carstensen.

Øst og Vest; Hjemme bedst! saaledes staar der over hver Dør i Kongedøtrenes danske Hjem ude ved Øresundets dejlige Kyst. At disse Ord er noget mere end en Frase, at de tvertimod er Udtrykket for en dyb Følelse hos de høje Beboerinder fremgaar bedst deraf, at de hver Eftersommer forlægger deres Residens til det forholdsvis lille Sommerhjem i det gamle Fædreland.

Ja, hvor er det rørende at se den trofaste Kærlighed som Kong Christian den 9des og Dronning Louises Døtre har bevaret imod Danmark, og imod alt hvad dansk er.

Da Kong Christian var død, antog man almindeligt, at nu vilde de fyrstelige Damers Besøg blive sjældnere, men det modsatte er snarere Tilfældet.

I de sidste Dage af August ser vi de kejserlige og kongelige Skibe „Polarstjernen“ og „Albert and Victoria“ ankre op og pynte paa Københavns Rhed. Og naar saa Fyrstinderne har taget Ophold derude paa „Hvidøre“, saa kan man daglig, naar Vejret blot er nogenlunde, see Skarer af „Veninderne“ fra Barndoms- og Ungdomsdagene leje sig timevis paa Bænkene ved „Emiliekilde“ eller passe paa fra Villaernes Havelaager, naar de røde Kuske eller Luxusautomobilerne er i Farvandet, for blot at faa et lille Glimt at se af deres kære „Alexandra og Dagmar“, som de høje Damer i Reglen saa familiært benævnes.

Det samme gælder „vor egen Prinsesse Thyra“, som Hertuginde af Cumberland i Reglen benævnes af en Mængde danske Jævnaldrende. Om Hertuginde ikke kommer paa saa lange Besøg, som hendes Søstre, saa kigger hun dog i Reglen en Gang om Aaret sammen med sin Gemal og sin ugifte Datter hjem til det gamle Fædreland og boer saa i Barndomshjemmet paa „Bernstorff“ hos sin Broder Prins Valdemar.

Hun omfatter alle danske, der kommer til hende, med den største Elskværdighed og Venlighed, og ligesom Keiserinde Dagmar og Dronning Alexandra opsøger hun altid gamle Venner og besøger de kære — fra hendes Ungpige dage kendte Steder.

Det er derfor vi alle hilser Kong Christian den 9de og Dronning Louises Døtre med den største Ærbødighed og i vor Hilsen ligger en inderlig Tak for deres Trofasthed og Kærlighed imod deres gamle Fædreland. —

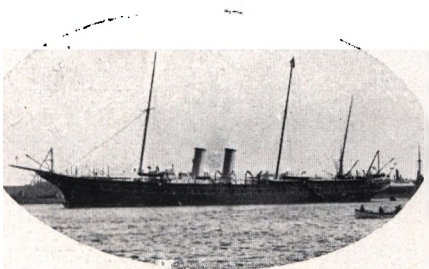
I Musiksalonen fra Hvidøre

Ved Frokosten paa Hvidøre

Kejserinde Dagmar

Det engelske Kongeskib „Albert and Victoria“

Kejserinde Dagmar i Strandhaven paa Hvidøre

Det russiske Kejserskib „Polarstjernen“

*Dronning Alexandra
som Solvbrud*

*Dronning Alexandra i Festdragt
ved Parlamentets Aabning*

Dronning Alexandra

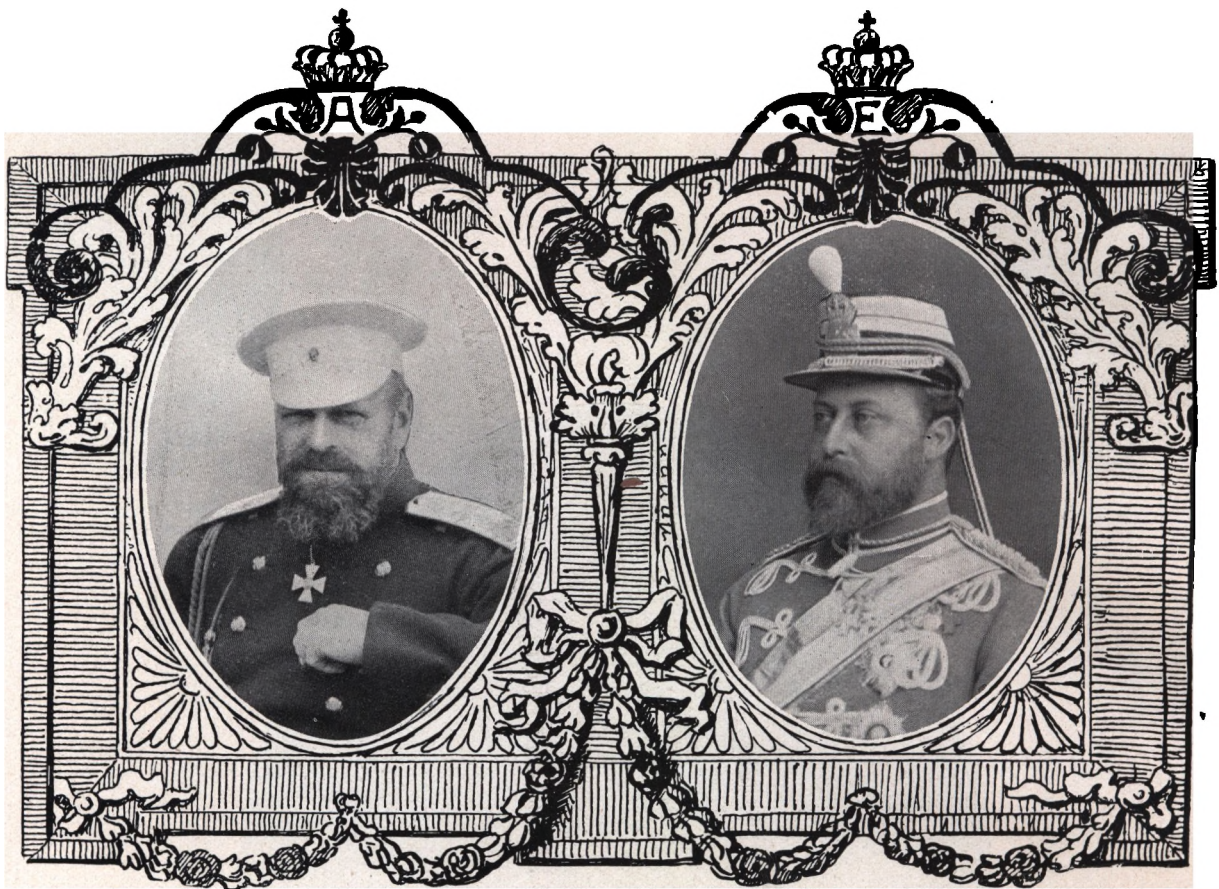
*Kongedøtrene med deres
Ynalingshunde*

*De to Kongedøtre i Loggiaen
paa Hviaøre*

*Buste af Dronning Alexandra
modelleret af Nielsine Petersen*

Kejser Alexander III af Rusland

Kong Edward VII af England

Afdøde Prins Georg Vilhelm af Cumberland

Afdøde Prins Christian af Cumberland

Kong Georg I af Grækenland

Kong Haakon VII af Norge

Den Cumberlandske Familie 1913

REGISTER.

- Pag. 7. Dr. phil. *Johs. Lindbæk*, Danmark under den glücksborgske Slægt.
— 17. Lic. theol., Provst *H. M. Fenger*, Om Kong Christians og Dronning Louises Hjem.
— 33. Prof. *Vilhelm Østergaard*, Kong Frederik VIII og Dronning Louise.
— 43. Redaktionssekretær *H. Hansen*, Kongefamilien paa Marselisborg.
— 51. Oberstløjtnant *Dalhoff-Nielsen*, Hs. Maj. Kongen som Soldat.
— 57. Overretssagfører *J. L. Nathansen*, Hs. Maj. Kongen og Idrætten.
— 61. Fru *Mimi Carstensen*, Bernstorff.
— 67. — Hvidøre.

TRYKFEJL.

- Pag. 14. Dronning Louises Død 1898, ikke 1897.
— 30. Kong Georg af Grækenland lærer at splejse en Ende, skal være Kong Georg af England.
— 37. 5—6 Linie foroven: Vor nuværende dronning, læs Enkedronning.

Fortegnelse over vore fotografiske Medarbejdere.

Billederne er tagne af følgende Firmaer:

Kgl. Hoffotografer Julie Laurberg & Gad.

Pag.	
9.	Kronprins Frederik.
15.	„Fredensborg Slot“ og „Det gule Palæ“.
16.	Dronning Alexandrine.
17.	Amalienborg.
20.	Dronning Louises Arbejdsværelse — Chr. IX.s Palæ.
21.	Kong Chr. IX.s Soveværelse paa Amalienborg.
33.	Charlottenlund Slot.
39.	Kong Chr. X., Kong Haakon og Prinsesse Louise, (efter Maleri af Olrik).
41.	Prinsesserne Thyra og Dagmar.
42.	Hertugen og Hertuginde af Vestergötland med deres Børn.
„	Prinsesse Louise af Schaumburg-Lippes Børn.
48.	Dronning Alexandrine med sine Sønner.
57.	Sorgenfri Slot.
61.	Bernstorff Slot.
64.	Prinsesse Margrethe.
65.	Dronning Louises Mindesøile i Bernstorffs Slotshave
„	Prinsesse Mariæ Rytterstatue.

0220

Kgl. Hoffotograf Frk. Marry Steen.

24.	Kong Chr. IX. og Dronning Louise i Kongens Arbejdsværelse paa Amalienborg.
64.	Familiegruppe fra „Det gule Palæ“.
68.	Interieurer fra Hvidøre.
69.	„ „ „

0220

Kgl. Hoffotograf Elfeldt.

5.	En Fødselsdagshist paa Amalienborg.
27.	Guldbrudeparret.
32.	Kong Chr. IX.s Brødre.
39.	Kong Frederik den VIII. som Nygift.
„	Enkedronning Louise som Nygift.
41.	Enkedronning Louise med Kong Haakon.
„	Prins Gustav og Prinsesse Dagmar.
„	Familiegruppe 1886.
„	Prins Harald og Prinsesse Helene.
42.	Prins Harald med Prinsesse Fedora.
63.	Samtlige Billeder
64.	Prins Valdemar og Prinsesse Marie.
„	Prins Erik og Prins Viggo.
„	Prinsesse Marie med Confirmanderne.
65.	Prins Valdemar og Prinsesse Marie paa Bernstorffs Slotstræppe.
„	Prins Valdemar og Prinsesse Marie til Hest.
„	Prins Valdemar og Prinsesse Margrethe.
67.	„Hvidøre“.
70.	Prins Georg Vilhelm og Prins Christian af Cumberland.

0220

Fotograf Jørgen Jensen, (Aarhus).

Pag.	
43.	} Samtlige Billeder fra Marselisborg.
44.	
45.	
46.	
47.	
49.	
50.	
50.	

0220

Kgl. Hoffotograf Sonne.

5.	Kong Chr. X. i sit Arbejdsværelse paa Amalienborg.
8.	Kong Chr. IX.
„	Kong Frederik VIII.
9.	Kong Christian X.
16.	Enkedronning Louise.
41.	Prins Gustav.
55.	Samtlige Billeder af Kong Chr. X.
56.	Kongen paa Rekrutskolen.
64.	Prins Aage.
71.	Kong Georg.
„	Kong Haakon.

0220

C. Ferslev & Co.

52.	Kongen afholder sin første Troppeparade.
53.	Kongen i Spidsen for Livgarden.
56.	Kongen under Øvelser paa Bornholm.
„	Kongen holder Hvil under Øvelserne i Nordsjælland.
„	Kongen som Bataillonschef under en Øvelse ved Jyderup.
„	Kongen inspicerende de frivillige Korps.
59.	Samtlige Billeder.
60.	Kongen uddeler Præmier til menige Husarer efter Væddeløbet.
„	Kongen deltager i Klasseskydningen.
„	Kongen hilser paa de engelske Fodboldspilleres Anfører mellem Halvlegene.
65.	Bundgaards Mindesøile ved Femvejen.
„	Det engelske Kongeskib Victoria and Albert.
68.	Det russiske Keiserskib „Polarstjernen“.

0220

Fotograf Damgaard.

60.	Kongen overværer sidste Gang som Kronprins et Idrætstævne. Indvielsen af Københavns Idrætspark Stadion 12 Maj 1912.
„	Kongen overværer efter Tronbestigelsen første Gang et Idrætstævne. (Terrænløb Marts 1913).

0220

Fotograf J. Petersen & Søns Efterf.

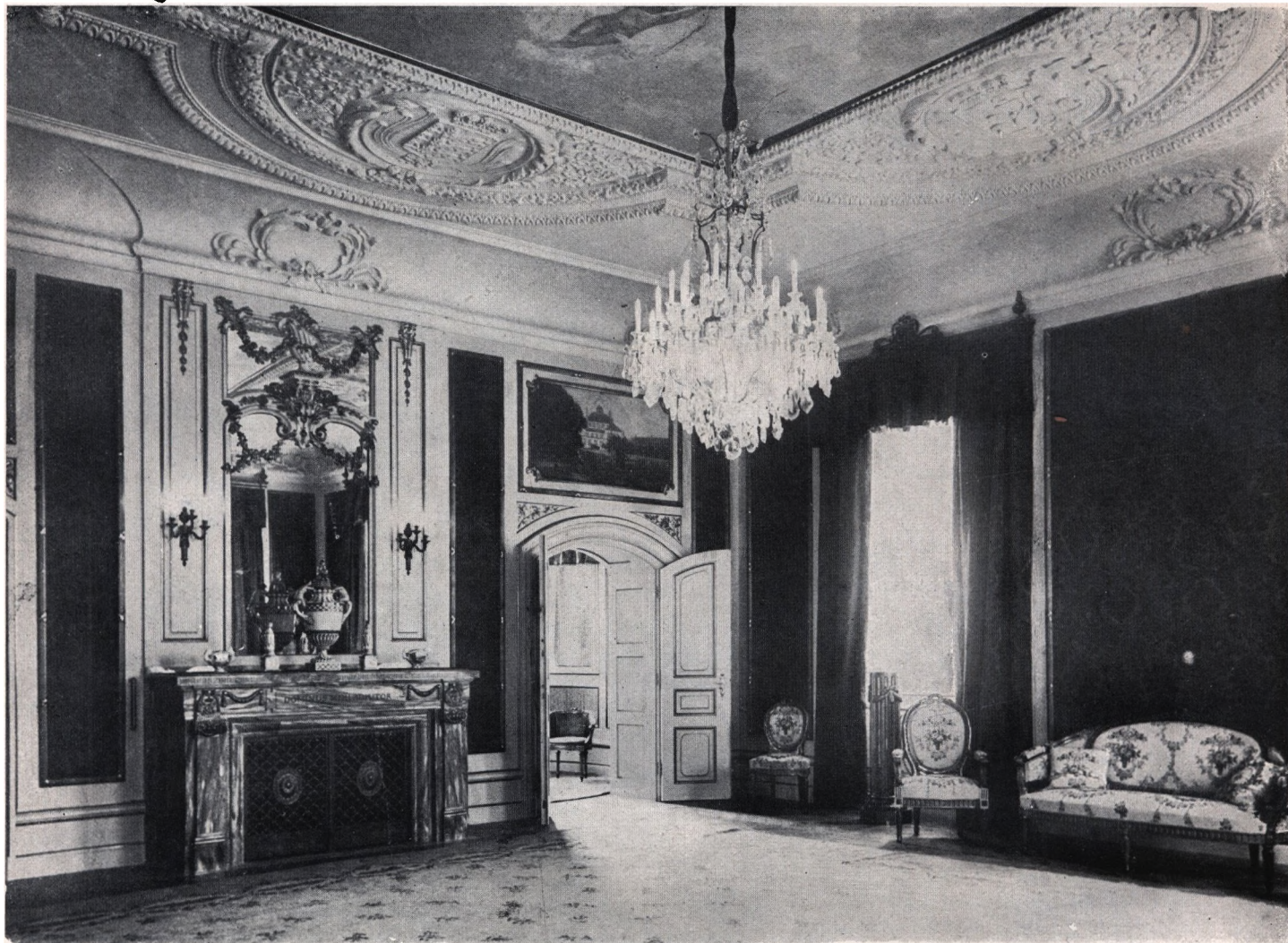
65.	Prinsesse Marie i sit Atelier.
„	Prinsesse Marie i sin Salon i „Det gule Palæ“.

0220

Saa vel de kgl. Herskaber, som de forskellige private Familier og særlig Hr. Konservator *Harnisch* bringer vi en varm Tak for den Offervillighed, hvormed de har stillet deres sjældne gamle Billeder til vor Raadighed.

NEDENSTAAENDE Interiør fra Kongeværelserne paa den nye Hovedbanegaard er tegnet af Herr Professor H. WENCK, og udført af Firmaet LYSBERG & HANSEN. Dette Firma er nøje knyttet til Begrebet „Moderne Møbelkunst“, og har gennem senere Aars ganske enestaaende Opsving fremvist Resultater af solidt, stilfuldt og omhyggeligt Arbejde, præget af Sikkerhed i den tekniske Udførelse. Lysberg & Hansen lægger Hovedvægten paa en alsidig kunstnerisk og stilfuld Udstyrelse af Hjemmene, hvor hele Interiøret: Møbler, Gardiner, Tæpper, Vægdekorationer o. s. v. staar i bedste indbyrdes Samklang og Harmoni.

Firmaets imponerende Lager paa Hjørnet af Bredgade og Palægade med 22 Udstillingsvinduer, rummer en meget interessant Variation af enkelte Møbler og hele Møblementer i alle Stilarter, og Firmaet har haft mange offentlige som private Entrepriser, af hvilke kan nævnes hele den nye Banegaard, Paladsteatret, Wivels Restaurant og forskellige Hoteller, samt forestaaet en Del imponerende Udsmykninger ved de sidste Aars Fyrstebesøg og lignende festlige Lejligheder.

Tegnet af Arkitekt, Prof. H. Wenck.

Kongeværelset paa Hovedbanegaarden.

Udført af Firmaet Lysberg & Hansen.

Fra Kong Gustaf af Sveriges Besøg ved det danske Hof. Modtagelsen paa Toldboden.
Udsmykningen udført af Lysberg & Hansen

